

БУХГАЛТЕРІЯ: БЮДЖЕТ

№ 5 (489)

лютий 2024 року

8

ВЖИВАНІ РЕЧІ ЗА БЮДЖЕТНІ КОШТИ:

закупівлі та бухоблік

13

ПОДАЄМО

неприбутковий звіт

19

ЯК ЗАДЕКЛАРУВАТИ ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК

на 2024 рік

26

ШОЛОМИ, БРОНЕЖИЛЕТИ ДЛЯ ПОСАДОВЦІВ ОМС:

що в обліку?

Код передплатника для консультацій у лютому 2024 року – 1402

СТРІЧКА НОВИН

- Зміни в медичних закупівлях зачеплять ЗОЗ, місцеві держадміністрації та їхні структурні підрозділи..... **3**
- Контроль виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту: затверджено порядок..... **3**
- Субвенція на активні парки: затверджено порядок і умови в 2024 році..... **3**
- Обмін інформацією між Мінфіном та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні: є зміни..... **4**
- В Prozorro змінився спосіб формування скарги до АМКУ..... **4**
- В період воєнного стану сектор безпеки та оборони може орендувати транспортні засоби спеціального призначення за 1 грн..... **4**
- Субвенція на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я: затверджено порядок..... **5**
- Закон України «Про адміністративну процедуру»: Мін'юст розробив шаблони документів..... **5**
- Оплата послуг перекладачів і медіаторів, яких залучають центри з надання безоплатної правничої допомоги..... **6**
- Компенсація за невикористані відпустки в разі загибелі (смерті) військовослужбовця..... **6**

ЕКСПРЕС-ВІДПОВІДІ

- 3 позначкою «терміново»**
- Держслужбовці, щодо яких проведено класифікацію посад: які розміри надбавки за вислугу років у 2024 році?..... **7**
- (лист НАДС від 19.01.2024 № 926/92-24 (витяг))

СТАТТІ**Бухоблік**

Людмила Линник, Альона Кісельова

Вживані речі за бюджетні кошти: закупівлі та бухоблік..... **8**

Використання бюджетних коштів має бути раціональним і економічним. З цієї точки зору придбання вживаних речей бюджетною установою є доцільним. А що щодо цього питання говорить бюджетне та закупівельне законодавство? Як обліковувати вживані речі? Розберімося.

(лист Мінекономіки від 04.08.2023 № 3323-04/40210-07 (витяг))

Звітність

Маргарита Ващук

Подаємо неприбутковий звіт..... **13**

До 1 березня 2024 року треба подати Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації. Загалом правила його заповнення і подання останніми роками не змінювалися. Тож у цьому матеріалі нагадаємо головні моменти.

Податки

Олена Лозова

Як задекларувати земельний податок на 2024 рік..... **19**

У загальному випадку земподаток декларують так само, як і в попередньому році, бо порядок його розрахунку, на щастя, не змінився. Головне — не забудьте проіндексувати нормативну грошову оцінку землі. Незначних змін зазнала лише форма декларації, проте на її заповнення це ніяк не вплинуло. Наймасштабніші зміни, які слід урахувати в цьогорічній звітності, обумовлено звільненням від земельного податку у зв'язку з війною. В чому полягає таке звільнення та чи треба звітувати за земельні ділянки, що підпадають під його дію? З відповіді на це запитання й почнемо.

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК**Бухоблік**

Альона Кісельова

Шоломи, бронезилети для посадовців ОМС: що в обліку?..... **26**

Сільська рада, яка розташована поблизу зони бойових дій, отримала від благодійника бронезилети вартістю 26000,00 грн за одиницю в кількості 2 шт. та шоломи по 6500,00 грн за одиницю в кількості 4 шт. Вони призначені для працівників сільради (наприклад, старост).

1. Який КЕКВ застосувати в разі внесення змін до кошторису, як правильно вести облік таких матцінностей та чи можливо передати їх у постійне користування відповідним працівникам сільради (так само, як спецодяг)? 2. Чи може сільрада самостійно придбати для своїх працівників, які виїжджають на об'єкти, розташовані в зоні бойових дій, такі засоби індивідуального захисту, як каски, бронезилети і тактичні рюкзаки?

(лист ДКСУ від 20.12.2023 № 15-12-12/24658)

Публічні закупівлі

Людмила Линник

У контрагента «з'явилося» ПДВ: що з договором про закупівлю?..... **31**

Наприкінці минулого року був укладений договір на вивезення твердих побутових відходів у 2024 році. Цей договір уклали з ФОП, який на той момент не був платником ПДВ, а з 01.01.2024 він став платником ПДВ. Як внести зміни до договору? Сума договору не змінюється, а тільки стає «в тому числі ПДВ».

ПЕРЕДПЛАТНИКА ДЛЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ У ЛЮТОМУ 2024 РОКУ**1402**Головний редактор
Вітківська О. М.Засновник і видавець газети
ТОВ «Видавнича група «АС»Редакція:
а/с 110, м. Київ, 03186
тел.: +38 (067) 574-60-03Електронна пошта:
bb@ibuhgalter.net
сайт: www.ibuhgalter.netЕлектронна версія:
www.ibuhgalter.netВідділ передплати:
тел. 0 800 300 395Реєстраційне свідоцтво:
КВ №20040-9840Р від 01.07.2013 р.Передплатний індекс:
українська мова **68905**

Ціна договірна

Періодичність виходу: 4 рази на місяць

© ТОВ «Видавнича група «АС»

Повне або часткове
відтворення авторських матеріалів,
розміщених у газеті
«Бухгалтерія: бюджет», допускається
тільки з письмового дозволу
ТОВ «Видавнича група «АС»

ЗМІНИ В МЕДИЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ЗАЧЕПЛЯТЬ 303, МІСЦЕВІ ДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ ТА ЇХНІ СТРУКТУРНІ ПІДРОЗДІЛИ

Постановою КМУ від 05.01.2024 № 34 внесено низку змін щодо організації медичних закупівель, зокрема, до:

1) *Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою КМУ від 12.10.2022 № 1178.* Зокрема, розширено перелік лікарських засобів та медичних виробів, які заклади охорони здоров'я придбавають, використовуючи **е-каталог**. Ці зміни починають діяти з **01.03.2024**;

2) *Порядку формування та використання електронного каталогу, затвердженого постановою КМУ від 14.09.2020 № 822.* Передбачено, що центральний орган виконавчої влади, до сфери управління якого належить адміністратор, може затверджувати примірні договори щодо закупівлі визначених категорій товарів (оновлений п. 57).

3) *Постанови КМУ «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» від 25.03.2009 № 333 (далі — постанова № 333).* Передбачено, що не тільки **заклади охорони здоров'я** (далі — 303) **державної та комунальної форми власності**, що частково або повністю фінансуються з державного та місцевих бюджетів

(зокрема, мають укладені договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій), **а також і місцеві держадміністрації (військові адміністрації) та їхні структурні підрозділи** здійснюють закупівлі лікарських засобів, що в установленому законом порядку зареєстровані в Україні та включені до *Національного переліку основних лікарських засобів*, затвердженого цією постановою. За умови задоволення повного обсягу потреби в лікарських засобах, включених до *Нацпереліку*, що підтверджується відповідними розрахунками, 303 можуть здійснювати закупівлі лікарських засобів, що в установленому законом порядку зареєстровані в Україні та не включені до зазначеного *Нацпереліку*, якщо їх діючі речовини (або їх комбінації) включені до стандартів медичної допомоги або клінічних протоколів, затверджених МОЗ (оновлений п. 1¹ постанови № 333). Крім цього, оновлено й п. 1² зазначеної постанови та скорочено перелік випадків, на які її вимоги не поширюються.

Постанова № 34 набирала чинності 20.01.2024, крім вже зазначених вище змін до *Особливостей* № 1178, що набудуть чинності з 01.03.2024.

Закупівлі лікарських засобів та медичних виробів, що розпочаті до набрання чинності змінами, **слід завершити в порядку, що діяв до набрання ними чинності**.

КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ЗАТВЕРДЖЕНО ПОРЯДОК

На виконання вимог ст. 47 Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (далі — КЦЗУ) постановою КМУ від 23.01.2024 № 70 затверджено *Порядок організації та здійснення контролю виконання органами державної влади та органами місцевого самоврядування вимог законодавства у сфері цивільного захисту* (далі — *Порядок*).

Він визначає механізм організації та здійснення ДСНС та її терорганіями контролю виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів АР Крим, місцевими держадміністраціями (військовими адміністраціями), іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування (ОМС).

Контроль виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту органами державної влади та ОМС здійснюється **шляхом проведення комплексних, контрольних і цільових перевірок**.

Предметом перевірки є перевірка документів щодо організації роботи із забезпечення цивільного захисту об'єктами перевірки, виконання планів відповідно до ст. 130 КЦЗУ, наявності матеріальних резервів для запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, їх наповненості, якісного та кількісного складу, стану приміщень, будівель, готовності сил та засобів цивільного захисту до реагування на надзвичайні ситуації, фонду захисних споруд цивільного захисту тощо.

Перелік питань для перевірки виконання вимог законодавства у сфері цивільного захисту центральними органами виконавчої влади та іншими органами державної влади (у межах їх повноважень) наведено в *додатку 1 до Порядку*.

Постанова № 70 набирала чинності з дня опублікування — **31.01.2024**.

СУБВЕНЦІЯ НА АКТИВНІ ПАРКИ: ЗАТВЕРДЖЕНО ПОРЯДОК І УМОВИ В 2024 РОЦІ

Постановою КМУ від 16.01.2024 № 38 затверджено *Порядок та умови надання в 2024 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання окремих заходів з реалізації соціального проекту «Активні парки — локації здорової України»*.

Загалом вони не відрізняються від умов, які діяли в 2023 році, — див. щодо цього питання матеріал «Соціальний проєкт «Активні парки — локації здорової Украї-

ни»: участь громад, організація роботи, облік та звітність» у газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 25/2023, с. 21.

Зверніть увагу: з 2024 року оплату послуг одного координатора (фахівця) встановлено в розмірі, що не перевищує розміру місячної мінімальної заробітної плати, встановленої **на 1 січня 2024 року та збільшеної у 1,2 рази, тобто 8520,00 грн**.

Постанова № 38 набрала чинності **18.01.2024**.

ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ МІЖ МІНФІНОМ ТА УЧАСНИКАМИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ: Є ЗМІНИ

Наказом МФУ від 04.01.2024 № 4 затверджено зміни до Порядку обміну інформацією між Міністерством фінансів України та учасниками бюджетного процесу на місцевому рівні, затвердженого наказом МФУ від 30.08.2021 № 488 (далі — Порядок № 488).

Нагадаємо, що обмін інформацією між суб'єктами інформаційного обміну здійснюється через відкритий програмний інтерфейс — LOGICA REST API.

Подають МФО В інформації, яку подають місцеві фінансові органи до Мінфіну (додаток 1 до Порядку № 488), зміни такі.

1. Уточнено, що лімітні довідки про бюджетні асигнування та кредитування, узагальнені лімітні довідки про бюджетні асигнування та кредитування слід подавати протягом 14 днів після затвердження рішення про місцевий бюджет.

2. **Додано строки подання такої інформації** (нові пп. 22–24 додатка 1):

- інформація про валютно-фінансові умови місцевого запозичення / місцевої гарантії
- графіки планових та фактичних надходжень коштів за місцевим запозиченням та місцевою гарантією (всі надходження);

- графіки планових та фактичних платежів за місцевим запозиченням та місцевою гарантією (всі платежі).

Зазначену інформацію подають протягом 10 днів із дати підписання договорів (угод), дати отримання коштів або виконання.

Головні розпорядники В інформації, що її подають **головні розпорядники та відповідальні виконавці** до Мінфіну (додаток 2 до Порядку № 488), зміни такі.

1. Уточнено, що Паспорт бюджетної програми місцевого бюджету слід подавати **до 20 лютого** (раніше строк становив 48 днів після затвердження рішення про місцевий бюджет).

2. **Додано строки подання такої інформації** (нові пп. 19–20 додатка 2):

- Мережа розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів;
- Єдиний реєстр розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів.

Такі зміни до довідників вивантажуються у день їх внесення.

Наказ № 4 набирає чинності з дня опублікування (на момент підготовки номера не опубліковано).

В PROZORRO ЗМІНИВСЯ СПОСІБ ФОРМУВАННЯ СКАРГИ ДО АМКУ

Частина 1 статті 18 Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (далі — Закон № 922) містить вимогу про те, що скаргу до органу оскарження суб'єкт оскарження подає у формі електронного документа через електронну систему закупівель.

З 23 січня 2024 року, для того щоб сформував в Prozorro електронний документ скарги, постачальникам необхідно **внести через свої електронні торговельні майданчики додаткові дані**.

Зокрема, необхідно описати Заперечення (підстави подання скарги), які має скаржник, їх Обґрунтування та підкріплення Доказами.

При цьому загальні вимоги Закону № 922 щодо змісту скарги, аргументованості та підкріплення доказами залишаються незмінними. Також не змінився процес подання скарги, оплати, прийняття до розгляду та винесення рішення Антимонопольним комітетом України (АМКУ).

Запроваджені зміни дозволять АМКУ швидше обробляти подані скарги, формувати сталу практику розгляду скарг, а також формувати пропозиції для зміни політики у сфері публічних закупівель. На що слід звернути увагу користувачам, розказано в PROZORRO ІНФОБОКС за посиланням <https://infobox.prozorro.org/articles/v-prozorro-zminivsyia-sposib-formuvannya-skargi-do-amku>

В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ СЕКТОР БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ МОЖЕ ОРЕНДУВАТИ ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗА 1 ГРН

Постановою КМУ від 16.01.2023 № 35 внесено зміни до постанови КМУ «Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану» від 27.05.2022 № 634 (далі — постанова № 634).

Зокрема, новим п.п. 4³ п. 1 постанови № 634 передбачено, що на період воєнного стану і протягом трьох місяців після його припинення чи скасування **розмір річ-**

ної орендної плати в разі оренди **транспортних засобів спеціального призначення** державними органами, розвідувальними органами, військовими формуваннями, що утворені відповідно до законів України, та іншими органами, що входять до складу сектору безпеки і оборони України, **становить 1 гривню**.

Постанова № 35 набрала чинності **17.01.2024**.

СУБВЕНЦІЯ НА ЗДІЙСНЕННЯ ПІДТРИМКИ ОКРЕМИХ ЗАКЛАДІВ ТА ЗАХОДІВ У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ЗАТВЕРДЖЕНО ПОРЯДОК

Постановою КМУ від 23.01.2024 № 73 затверджено Порядок та умови надання у 2024 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я.

Передбачено, що субвенція спрямовується на:

1) оплату поточних видатків закладів охорони здоров'я, а саме:

- будинків дитини. У разі утворення на базі будинку дитини центру медичної реабілітації та паліативної допомоги дітям, але продовження перебування в ньому дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також дітей з фізичними та/або інтелектуальними порушеннями від народження до трьох (для здорових дітей) та до чотирьох (для хворих дітей) років субвенція може спрямовуватися на оплату поточних видатків для покриття витрат, пов'язаних із забезпеченням заходів медико-соціального захисту таких дітей, до визначення альтернативних форм їх влаштування;

- закладів служби крові;
- медико-соціальних експертних комісій;

2) фінансування оглядів водіїв з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння

або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

3) забезпечення дітей до трьох років, хворих на біотинідазну недостатність, галактоземію I типу, глютарову ацидурію I типу, глютарову ацидурію II типу, дефіцит середньоланцюгової ацил-КоА-дегідрогенази (MCAD), дефіцит довголанцюгової гідроксіацил-КоА-дегідрогенази (LCHAD), дефіцит дуже довголанцюгової ацил-КоА-дегідрогенази (VLCAD), дефіцит трифункціонального білка, дефіцит HMG-ліази, ізовалеріанову ацидурію, лейциноз (хвороба «кленового сиропу»), метилмалонову ацидурію, первинний карнітиновий дефіцит та пропіонову ацидурію, що включені до програми розширеного масового скринінгу новонароджених, та на фенілкетонурію, продуктами лікувального харчування.

Не допускається спрямування субвенції на:

- оплату комунальних послуг, енергоносіїв та капітальних видатків;
- закупівлю товарів, робіт і послуг, які безпосередньо не пов'язані з оплатою видатків, зазначених вище;
- здійснення заходів, метою яких є отримання прибутку.

Постанова № 73 набрала чинності **26.01.2024**.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ПРОЦЕДУРУ»: МІН'ЮСТ РОЗРОБИВ ШАБЛони ДОКУМЕНТІВ

15 грудня 2023 року набув чинності Закон України «Про адміністративну процедуру» від 17.02.2022 № 2073-IX (далі — Закон № 2073), який наближає законодавство України до стандартів Європейського Союзу та Організації економічного співробітництва та розвитку.

Зокрема, Закон № 2073 гарантує громадянам та бізнесу:

1. Право звертатися до різних органів влади за загальною процедурою, незалежно від запитуваної послуги.

2. Право бути вислуханим у разі загрози прийняття негативного (відмовного) рішення: законом передбачено можливість подати додаткові пояснення, документи чи інші докази, уточнити інформацію.

3. Право на участь у розгляді справи у разі можливого негативного рішення щодо неї.

4. Залучення заінтересованих осіб, законні інтереси яких зачіпаються в межах адмінпровадження. справи розглядатимуть за принципом «жодних рішень без вас про вас».

5. Доступ учасників провадження до матеріалів справи (крім відомостей, які захищені законом).

6. Можливість усунення недоліків заяви зі збереженням первинної дати її подання.

Підходи до надання послуг державними органами влади також змінюються.

Зокрема, для держорганів Закон № 2073 передбачає такі нові обов'язки та можливості:

1. Більш ефективний спосіб адміністративного оскарження: можливість досудового врегулювання справи завдяки колегіальному розгляду скарг (у тому числі із можливістю залучення громадськості).

2. Врегулювання механізмів відкликання або визнання недійсним рішення, в тому числі щодо видання дозволів, тощо.

3. Можливість уникнути конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб. Передбачені механізми відводу та самовідводу.

4. Обов'язок виправити свої помилки. Адміністративний орган, який допустив помилку і виявив це, повинен виправити її, не чекаючи надходження скарги чи позову.

5. Самостійний збір відомостей та інформації. Адмінорган не може вимагати від особи надати документи та інформацію, якими володіє він сам або інші органи влади.

6. Обов'язкове обґрунтування негативного рішення. У разі відмови у задоволенні заяви або прийнятті іншого відмовного рішення адмінорган зобов'язаний аргументувати мотиви такої відмови, обтяження та пояснити порядок його оскарження.

7. Зменшення бюрократії. Відомості, які вже є у державних реєстрах, будуть отримуватись у процесі міжвідомчої взаємодії без зайвих довідок.

Дія Закону № 2073 не поширюватиметься на сфери громадянства та надання притулку в Україні, нагородження державними нагородами, національної безпеки і оборони, здійснення помилування.

Більше інформації про особливості застосування правил загальної адміністративної процедури — в Науково-практичному коментарі (див. за посиланням: https://adminprocedure.org.ua/assets/docs/lap_commentary_web.pdf).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Для належного впровадження Закону № 2073 представники органів місцевого самоврядування (ОМС) відзначають потребу в напрацюванні зразків/шаблонів відповідних документів. Тому Мін'юст спільно з експертами проєкту ЄС EU 4 PAR

розробляє вказані зразки/шаблони, які ОМС можуть використовувати у своїй роботі. Деякі з таких документів вже доступні за посиланням: <https://adminprocedure.org.ua/pages/5>.

У майбутньому сторінка доповнюватиметься зразками/шаблонами процедурних документів, що підготовлені міжнародними проєктами, асоціаціями.

Зокрема, за посиланням вище ви зможете ознайомитися із доступними прикладами затверджених документів із практики ОМС.

ОПЛАТА ПОСЛУГ ПЕРЕКЛАДАЧІВ І МЕДІАТОРІВ, ЯКИХ ЗАЛУЧАЮТЬ ЦЕНТРИ З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Постановою КМУ від 19.01.2024 № 63 затверджено:

- *Порядок оплати послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги.* Він визначає механізм виплати винагороди, відшкодування витрат, пов'язаних із наданням послуг із медіації, медіаторам, включеним до Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги. Оплата послуг медіаторів здійснюється центрами з надання безоплатної правничої допомоги (далі — центри) за рахунок бюджетних коштів у розмірі 5 відсотків місячного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого на 1 січня календарного року, в якому подається акт надання послуг з медіації, за годину здійснення заходів з підготовки до медіації та її проведен-

ня. Розмір винагороди медіатора за надані послуги з медіації обчислюється за формулою, наведеною в п. 3 Порядку;

- *Порядок залучення перекладачів для забезпечення надання безоплатної вторинної правничої допомоги та оплати їх послуг.* Він визначає механізм залучення центрами перекладачів з мови, якою суб'єкт права на безоплатну вторинну правничу допомогу може спілкуватися, у тому числі перекладача жестової мови, для забезпечення надання такому суб'єкту безоплатної вторинної правничої допомоги відповідно до Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» в разі коли суб'єкт не володіє державною мовою та/або має порушення слуху, виплати винагороди перекладачам.

Постанова № 63 набрала чинності **26.01.2024**.

КОМПЕНСАЦІЯ ЗА НЕВИКОРИСТАНІ ВІДПУСТКИ В РАЗІ ЗАГИБЕЛІ (СМЕРТІ) ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Постановою КМУ від 16.01.2024 № 37 затверджено *Порядок виплати грошової компенсації за невикористані дні відпусток членам сімей військовослужбовців та поліцейських у разі їх загибелі (смерті).* Він визначає механізм виплати грошової компенсації за всі невикористані дні щорічної основної відпустки та додаткових відпусток членам сімей військовослужбовців Збройних Сил, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міністерства оборони, Національної гвардії, Держприкордонслужби, Управління державної охорони, Держспецзв'язку, Держспецтрансслужби та поліцейських Національної поліції в разі їх загибелі (смерті).

У разі загибелі (смерті) військовослужбовців грошова компенсація за всі невикористані ними за час проходження військової служби дні щорічних основної та додаткової відпусток, а також додаткової відпустки військовослужбовцям, які мають дітей або повнолітню дитину — особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи, та додаткової відпустки, передбаченої ст. 16² Закону України «Про відпустки», виплачується членам сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, зазначеним в абз. 4 п. 6 ст. 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», а в разі їх відсутності — входить до складу спадщини.

Постанова № 37 набрала чинності **17.01.2024**.

3 ПОЗНАЧКОЮ «ТЕРМІНОВО»

Держслужбовці, щодо яких проведено класифікацію посад: які розміри надбавки за вислугу років у 2024 році?

Якщо у держслужбовця станом на 01.01.2024 є право на надбавку за вислугу років у розмірі 50% посадового окладу, то чи потрібно з 1 січня 2024 зменшити її до 30%?

У держслужбовців, щодо яких була **проведена класифікація посад**, у 2024 році змінено порядок визначення розміру надбавки за вислугу років.

Зокрема, згідно з абз. 2 п. 12 «Прикінцевих положень» Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» від 09.11.2023 № 3460-IX (далі — Закон про держбюджет-2024) надбавка встановлюється **на рівні 2% посадового окладу державного службовця за кожний календарний рік стажу державної служби, але не більше 30% посадового окладу.**

При цьому вищі розміри надбавки за вислугу років, які наведено в ч. 1 ст. 52 Закону про держслужбу від 10.12.2015 № 889-VIII (далі — Закон про держслужбу), в 2024 році не застосовують, адже відповідно до абз. 4 п. 12 «Прикінцевих положень» Закону про держбюджет-2024 норми Закону про держслужбу застосовуються в частині, яка **не суперечить** Закону про держбюджет-2024.

Отже, якщо до змін розмір надбавки за вислугу років працівника складав 50%, то зараз йому слід встановити надбавку з розмірі 30%, **тобто вона зменшиться.**

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Не заперечує цього й НАДС у листі від 19.01.2024 № 926/92-24 (див. нижче).

Нагадаємо, що в Роз'ясненнях від 10.01.2024 № 176-р/з та листі від 19.01.2024 № 926/92-24 (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 2/2024, с. 4) висловило думку, що у державних службовців держорганів, які провели класифікацію посад держслужби, не відбувається зміни істотних умов у частині системи оплати праці в 2024 році, оскільки п. 12 «Прикінцевих положень» Закону про держбюджет-2024 визначено умови оплати праці державних службовців на 2024 рік.

Якщо ж за результатами проведення класифікації посад відбулося **зменшення розміру зарплати (в цілому)**, то в такому разі про зміну розміру зарплати **необхідно повідомляти конкретного держслужбовця**, якого ці зміни стосуються.

Людмила Балла, експерт газети

ДОКУМЕНТ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Щодо надбавки за вислугу років

Лист від 19.01.2024 № 926/92-24 (витяг)

<...> Пунктами 10, 12 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (далі — Закон) установлено, що у 2024 році оплата праці державних службовців здійснюється на основі класифікації посад, крім державних органів, зазначених у пунктах 20–22 цього розділу <...>.

Надбавка за вислугу років на державній службі встановлюється на рівні 2 відсотків посадового окладу державного службовця за кожний календарний рік стажу державної служби, але не більше 30 відсотків посадового окладу.

Норми Закону України «Про державну службу» щодо умов та порядку оплати праці державних службовців застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Згідно з пунктом 13 Прикінцевих положень Закону умови оплати праці державних службовців, передбачені цим Законом, не застосовуються для державних службовців у державних органах, що не провели класифікацію посад державної служби. Оплата праці таких державних службовців

здійснюється відповідно до умов, встановлених на 2023 рік, при цьому стимулюючі виплати можуть бути нараховані в граничному розмірі до 50 відсотків посадового окладу на місяць.

Отже, у 2024 році оплата праці державних службовців державного органу, який провів класифікацію посад державної служби, здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2023 року № 1409 «Питання оплати праці державних службовців на основі класифікації посад у 2024 році» з урахуванням пункту 12 Прикінцевих положень Закону.

Державним службовцям державних органів, які провели класифікацію посад державної служби, надбавка за вислугу років у 2024 році встановлюється на рівні 2 відсотків від посадового окладу за кожний рік стажу державної служби та не може перевищувати 30 відсотків посадового окладу

<...>

Голова Наталія АЛЮШИНА

Б

ВЖИВАНІ РЕЧІ ЗА БЮДЖЕТНІ КОШТИ: ЗАКУПІВЛІ ТА БУХОБЛІК

Людмила Линник, Альона Кісельова,
консультанти газети «Бухгалтерія: бюджет»

Використання бюджетних коштів має бути раціональним і економним. З цієї точки зору придбання вживаних речей бюджетною установою є доцільним. А що щодо цього питання говорить бюджетне та закупівельне законодавство? Як обліковувати вживані речі? Розберімося.

ПРИДБАННЯ

Бюджетне законодавство Відносини, що виникають у процесі складання, виконання бюджетів, контролю за дотриманням бюджетного законодавства і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, врегульовано *БКУ*.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Маємо зазначити, що *БКУ* не містить заборон на придбання речей, що були у використанні.

Бюджетна система України ґрунтується на принципах, визначених *ст. 7 БКУ*. Серед них, зокрема, принцип **ефективності та результативності**, що полягає в прагненні досягти цілей при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів та досягненні максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів, та принцип цільового використання бюджетних коштів, що вимагає використання бюджетних коштів тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями. Останній принцип також знаходить своє відображення в нормах *ч. 1 ст. 48 БКУ*, відповідно до якої розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання та здійснюють платежі тільки в межах бюджетних асигнувань, встановлених кошторисами.

І державний, і місцевий бюджети формуються із застосуванням програмно-цільового методу, що передбачає управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за кошти бюджету **із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу**. З цієї метою всі видатки бюджету здійснюються за конкретними напрямками, передбаченими бюджетними програмами.

Виконавці бюджетних програм у процесі їх виконання забезпечують цільове та **ефективне використання бюджетних коштів** протягом усього строку реалізації відповідних бюджетних програм у межах визначених бюджетних призначень (*абз. 2 ч. 4 ст. 20 БКУ*). **Напрями** видатків для держбюджету визначено в *ст. 87 БКУ*, а видатків із місцевих бюджетів — *ст. 89–91 БКУ*. Тож що маємо в результаті?

БКУ визначає загальні засади формування і виконання бюджетів та цілі і галузі фінансування за рахунок бюджетних коштів. Головним у розумінні *БКУ*, на нашу думку, є сукупність таких факторів:

- бюджетні кошти використовуються розпорядниками конкретних бюджетів за напрямками, фінансування яких передбачено *БКУ* саме для цих бюджетів;
- бюджетні кошти використовуються на видатки, передбачені відповідною бюджетною програмою;
- бюджетні кошти використовуються в межах наявних для цих цілей асигнувань.

Переліку товарів, на які у тій чи іншій сфері можуть бути використані бюджетні кошти, *БКУ* **не містить**, як і нормативні документи щодо здійснення видатків з бюджету.

Наприклад, видатки та кредитування за головними розпорядниками коштів місцевого бюджету мають бути **деталізовані** за **програмною** класифікацією видатків та кредитування місцевого бюджету (код ТПКВКМБ²), за групами функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету та окремими категоріями економічної класифікації видатків бюджету (КЕКВ) і класифікації кредитування бюджету (*ч. 4 ст. 76 БКУ*).

Зокрема, до видатків, що здійснюються з місцевих бюджетів усіх рівнів, належать,

1

Бюджетний кодекс
України від 08.07.2010
№ 2456-VI.

2

Типова програмна
класифікація видатків
та кредитування
місцевих бюджетів,
затверджена
наказом МФУ
від 20.09.2018 № 793.

3

Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом МФУ від 12.03.2012 № 333.

4

Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII.

5

Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджені постановою КМУ від 12.10.2022 № 1178.

6

Інструкція про порядок використання електронної системи закупівель у разі здійснення закупівель вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в особливостях здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування та зупинення дії наказу ДП «ПРОЗОРРО» від 19.03.2019 року № 10 (зі змінами), затверджена наказом ДП «ПРОЗОРРО» від 20.10.2022 № 25.

7

Порядок визначення предмета закупівлі, затверджений наказом Мінекономіки від 15.04.2020 № 708.

з-поміж іншого, видатки на **органи місцевого самоврядування** (п. 2 ч. 1 ст. 91 БКУ). Фінансуються такі видатки за кодом ТПКВКМБ 0150 «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради, районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад». З зазначеного зрозуміло, що за кошти, заплановані за цим кодом, відповідна рада має повністю забезпечити свою діяльність, у тому числі придбати необхідні для її функціонування речі. Розшифровку витрат за кодами економічної класифікації видатків підказує *Інструкція № 333*³. І цей документ також не визначає, якими мають бути придбані речі — тільки новими чи вживаними.

Отже, доходимо висновку: **бюджетне законодавство не містить заборони на придбання вживаних речей за бюджетні кошти**. Це свого часу не спростовував і Мінфін в листі від 29.08.2019 № 24010-02-2/21718.

А чи містить якісь перестороги закупівельне законодавство? Розглянемо далі.

Закупівельне законодавство Правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади врегульовано *Законом № 922*⁴, що його в умовах воєнного стану застосовують з урахуванням *Особливостей № 1178*⁵. Допорогові закупівлі наразі врегульовано *Інструкцією № 25*⁶. Визначення предмета закупівлі відбувається на підставі *Порядку № 708*⁷ за кодом *Єдиного закупівельного словника*⁸.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Жоден із цих документів **не містить заборон** щодо закупівлі вживаних речей замовниками-розпорядниками бюджетних коштів.

Відповідно до норм як *ст. 28 Закону № 922*, так і *Інструкції № 25* критерієм оцінки пропозицій товарів, щодо яких існує постійно діючий ринок, є **ціна**. Тобто система електронних закупівель вважає найбільш вигідною пропозицією ту, яка має найнижчу

ціну. Критерію «**нова/не нова річ**» **законодавством не передбачено**. Та навіть більше, наприклад для вживаних транспортних засобів, вантажних транспортних засобів, шин та тракторів у *Єдиному закупівельному словнику* передбачено **конкретні коди предмета закупівлі**. Це також підтверджує, що закупівельне законодавство допускає наявність на ринку конкурентоспроможних і придатних до використання вживаних речей. Звичайно, можна було б вважати, що тільки ці чотири коди (16720000-8, 34115300-9, 34137000-6, 34913100-1) передбачають предмет закупівлі вживаних речей, і тільки ці предмети можна купити в такому стані. Проте такі побоювання може розвіяти *лист Мінекономрозвитку від 01.04.2016 № 3302-06/9786-07*, де зазначено: питання визначення потреби та доцільності нового або **вживаного** обладнання належить до **компетенції замовника**.

ДО ВІДОМА. Те, що позиція Мінекономіки **не змінилася**, свідчить і свіжіший лист від 04.08.2023 № 3323-04/40210-07 (див. с. 12). При цьому відомство підкреслює: якщо йдеться про придбання товару, що є предметом закупівлі, наявним у переліку згідно з п. 2 п. 6¹ розд. X «*Прикінцеві та перехідні положення*» *Закону № 922*, то до нього **застосовують вимогу про ступінь локалізації виробництва незалежно від того, новий це товар чи вживаний**.

Отже, з огляду на всі вимоги законодавства замовник — розпорядник бюджетних коштів **може придбавати вживані товари** (за умови, звичайно, що вони відповідають іншим необхідним для їх функціонального і практичного застосування вимогам). Втім, аби уникнути непорозуміння із проведенням процедур закупівель та укладенням договору, який не має відрізнятись від заявленого в оголошенні та тендерній документації, факт готовності придбати вживану річ слід відображати в **документах щодо закупівель**.

КЕКВ

Вибір КЕКВ для придбання вживаних необоротних активів і запасів відбувається **на загальних підставах** — згідно з *Інструк-*

*цією № 333*⁹, адже цей документ **не розмежовує матеріальні цінності на нові та вживані**.

БУХОБЛІКОВІ НЮАНСИ ПРИДБАННЯ ВЖИВАНИХ РЕЧЕЙ

8

Національний класифікатор України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник», затверджений наказом Мінекономрозвитку від 23.12.2015 № 1749.

9

Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затверджена наказом МФУ від 12.03.2012 № 333.

10

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затверджене наказом МФУ від 12.10.2010 № 1202.

11

Наказ МФУ «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818.

12

Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджені наказом МФУ від 23.01.2015 № 11.

Необоротні активи Бухоблік операцій з придбання вживаних речей **нічим не відрізняється від операцій з придбання нових**, оскільки жоден «обліковий» норматив не містить такого розмежування.

Зокрема, **первісна вартість** придбаного за плату об'єкта необоротних активів, який був у використанні й частково втратив свою корисність, так само формується за кошти визначених в п. 5 розд. II НС 121¹⁰ видатків:

- суми, сплаченої продавцю;
- сум витрат, пов'язаних із придбанням (податки, реєстраційні збори, експертні висновки, комісійна винагорода тощо);
- витрат на транспортування та монтаж;
- сум непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються суб'єкту державного сектору);
- інших витрат, пов'язаних із доведенням необоротного активу до стану придатного для використання за призначенням.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Факт вживаності активу ніяк **не впливає на визнання його об'єктом основних засобів** відповідно до критеріїв, зазначених п. 1 розд. II НС 121.

Після введення в експлуатацію облік такого частково зношеного активу ведеться бухгалтерською службою в *Інвентарній картці обліку об'єкта основних засобів* (форму затверджено наказом № 818¹¹).

Єдине, на що треба звернути увагу під час зарахування на облік вживаного активу, — це **встановлення строку корисного використання**, який слід визначити комісійно залежно від технічного стану, пробігу (для транспорту), ступеня фізичного та морального зносу, втрати корисності тощо (п. 4 розд. IV НС 121).

Водночас той факт, що за встановленими МР з облікової політики¹² строками вживаний необоротний актив може бути повністю зношений, **не є підставою для встановлення мінімального терміну використання для нього**. Наприклад, установа в 2024 році придбала легковий автомобіль 2010 року випуску (був в експлуатації 13,5 років), але він в гарному технічному стані, оскільки попередній власник-продавець провів ремонт основних вузлів і механізмів, та ще й кузов як новенький (строк корисного використання нового такого автомобіля відповідно до додатка 1 МР з облікової політики становить 10 років). Так, дійсно термін

використання вживаної автівки буде менший ніж у нової, але головне — технічний стан і пробіг, від яких залежать наступний капремонт двигуна і прогнозовані строки експлуатації.

ДО ВІДОМА. Після проведення поліпшення (модернізації, реконструкції, дообладнання) об'єкта основних засобів комісія установи може переглядати строк корисного використання в сторону збільшення (абз. 3 п. 5 розд. IV НС 121).

Важливість правильності встановлення строку корисного використання придбаного необоротного активу, який раніше вже був у користуванні, **обумовлена нарахуванням амортизації**, тобто розподілом вартості, яка амортизується (первісна вартість – ліквідаційна вартість), протягом строку його корисного використання.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Якщо в разі купівлі вживаного необоротного активу в документах (актах) вказано нарахований знос, то установі-покупцю не слід відображати це в обліку, оскільки такий актив зараховують на облік за меншою вартістю (вживане завжди коштує менше ніж нове) та зі зменшеним строком корисного використання, у такий спосіб враховуючи моральний і фізичний знос.

Приклад 1. Установа придбала автомобіль Renault Megane 2014 року випуску в автосалоні, який спеціалізується на продажі вживаних автівок. Вартість придбання — 312000,00 грн (пробіг — 380,0 тис. км (за можливих 1 млн км — за технічними характеристиками двигуна)), держреєстрація автомобіля коштувала 1820,00 грн.

Комісія установи оглянула автівку і, зважаючи на задовільний технічний стан, визначила строк корисного використання — 5 років, ліквідаційну вартість на рівні 2500,00 грн, про що бухгалтер зробив запис в Інвентарній картці. Тож:

- первісна вартість автівки: 312000,00 грн + 1820,00 грн = 313820,00 грн;
- вартість, що амортизується: 313820,00 – 2500,00 = 311320,00 грн;
- амортизаційні нарахування за кожен рік експлуатації складають: 311320,00 грн : 5 років = 62264,00 грн.

Проведення див. в табл. 1 (с. 11).

Таблиця 1. Облік придбання вживаної автівки

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Придбано автомобіль Renault Megane	1311	6211	6	Акт приймання-передачі	312000,00
2. Отримано фінансування з бюджету за КЕКВ 3110	2313	5411	3	Виписка банку	312000,00
3. Перераховано автосалону за автівку	6211	2313	6,3	Платіжна інструкція	312000,00
4. Отримано фінансування для держреєстрації автівки за КЕКВ 2800	2313	7011	2	Виписка банку	1820,00
5. Надано послуги з держреєстрації	1311	6312	17	Акт надання послуг	1820,00
6. Перераховано сервісному центру за реєстрацію авто	6312	2313	2	Платіжна інструкція	1820,00
7. Вилучено цільове фінансування з доходів звітного періоду	7011	5411	17	Бухгалтерська довідка	1820,00
8. Введено в експлуатацію раніше вживану автівку	1015	1311	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	313820,00
9. Внесено зміни в капітал	5411	5111	17		313820,00

Запаси На перший погляд, вживані матеріальні цінності, які належать до запасів, немає сенсу і придбавати. Проте це не завжди так. Причини такого придбання можуть бути обумовлені тією ж економією бюджетних коштів і навіть нагальною потребою, зокрема:

- проведенням ремонтів технічних засобів шляхом заміни комплектуючих, які вже не випускаються промисловістю, але можуть потрапити у продаж внаслідок розбирання аналогічної техніки;
- придбанням вживаних будівельних матеріалів, різноманітних запчастин, сировини для проведення ремонтів.

Придбання таких запасів також є можливим, оскільки нормативка цього не забороняє.

Первісна вартість запасів включає витрати на придбання, переробку та інші витрати, що виникли під час доставки запасів до місця зберігання (використання), і приведення їх у стан, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях (розд. II МР з обліку запасів ¹³).

Вживані будівельні матеріали, наприклад цегла, скло, шифер і навіть демонтовані продавцем пластикові труби, радіатори, віконні і дверні блоки, придатні для подальшого використання, придбаваються установами **за зни-**

женою, порівняно з придбанням нових, вартістю. Досить часто на базах із продажу будматеріалів можна спостерігати продаж вживаних будматеріалів поряд із новими, що свідчить про наявність попиту.

Єдине, на що слід звернути увагу в разі придбання вживаних запасів, — це **придатність**.

Вибуття як нових, так і вживаних запасів відбувається відповідно до розрахунку витрат і оформлюється *Актом списання запасів* (форму затверджено *наказом № 431* ¹⁴).

Приклад 2. Для проведення власними силами часткового ремонту даху було придбано:

- 3 листи шиферу вартістю 50,00 грн за одиницю (ціна нового — 300,00 грн за одиницю);
- металеві двері для господарської будівлі вартістю 500,00 грн (ціна нових — 1400,00 грн) замість дерев'яних, які вже повністю зношені.

Комісія установи склала дефектний акт про потребу в проведенні ремонтних робіт.

Проведення див. в табл. 2 (с. 12).

¹³ Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом МФУ від 23.01.2015 № 11.

¹⁴ Наказ МФУ «Про затвердження типових форм з обліку та списання запасів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.12.2022 № 431.

Таблиця 2. Облік придбання і списання вживаних запасів

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Оприбутковано на склад будматеріали: (50,00 грн × 3 шт. + 500,00 грн)	1513	6211	6	Накладна	650,00
2. Отримано фінансування за КЕКВ 2210	2313	7011	2	Виписка банку	650,00
3. Перераховано постачальнику за будматеріали	6211	2313	6,2	Платіжна інструкція	650,00
4. Передано будматеріали для здійснення поточного ремонту	1513/1	1513	13	Накладна-вимога	650,00
5. Списано використані будматеріали	8013	1513/1	13	Акт списання запасів	650,00

ДОКУМЕНТ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Щодо закупівлі вживаних товарів і застосування ступеня локалізації

Лист від 04.08.2023 № 3323-04/40210-07 (витяг)

Міністерство економіки України розглянуло <...> звернення <...> щодо застосування законодавства в сфері публічних закупівель та повідомляє.

Закон України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.

З 19.10.2022 на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі відповідно до Закону з урахуванням Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі — постанова № 1178, Особливості).

Відповідно до пункту 3 постанови № 1178 Замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі відповідно до Закону з урахуванням цих Особливостей.

Під час здійснення публічної закупівлі відповідно до цих особливостей (крім випадків, передбачених абзацами четвертим, п'ятим цього пункту) замовники застосовують положення пункту 61 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення Закону».

Разом з тим 14.07.2022 набрав чинності Закон України від 16.12.2021 № 1977-IX «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі щодо створення передумов для сталого розвитку та модернізації вітчизняної промисловості», який передбачає застосування замовниками обов'язкових вимог щодо визначеного Законом ступеня локалізації виробництва під час закупівлі наведеного у Законі переліку товарів галузі машинобудування

Згідно з пунктом 29¹ частини першої статті 1 Закону ступінь локалізації виробництва — показник місцевої складової у питомій вазі вартості сировини, матеріалів, вузлів, агрегатів, деталей, складових частин і комплектуючих виробів, робіт, послуг та інших складових вітчизняного виробництва у собівартості товару, що є предметом закупівлі.

Ступінь локалізації застосовується до товарів, перелік яких міститься у підпункті 2 пункту 61 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону.

Мінекономіки як Уповноважений орган здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері закупівель у межах повноважень, визначених цим Законом. Основні функції Мінекономіки визначено статтею 9 Закону.

Відповідно до статті 9 Закону з метою надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу у мережі Інтернет за адресою: www.me.gov.ua у підрубриці «Консультації з питань публічних закупівель» рубрики «Публічні закупівлі» розділу «Діяльність» розміщено запити № 1097/2022, № 1160/2022 і № 1166/2022, що знаходяться за посиланнями: <http://surl.li/fgqeq>; <http://surl.li/fgneq>; <http://surl.li/fgnfc>, та містять відповіді на порушені питання у листі <...>.

Разом з тим, питання визначення потреб замовника, можливості та доцільності придбання як нового, так і бувшого у використанні предмета закупівлі належать до компетенції замовника та не є предметом регулювання цього Закону.

При цьому вимога про ступінь локалізації виробництва застосовується замовником до закупівель у разі якщо товар, що є предметом закупівлі, наявний у переліку згідно з підпунктом 2 пункту 6-1 Розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону.

Заступник Міністра економіки України
Надія БІГУН

Б

ПОДАЄМО НЕПРИБУКТОВИЙ ЗВІТ

Маргарита Вацук,
експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

До 1 березня 2024 року треба подати Звіт про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації (далі — Звіт). Загалом правила його заповнення і подання останніми роками не змінювалися. Тож у цьому матеріалі нагадаємо головні моменти.

ПРАВИЛА ПОДАННЯ ЗВІТУ

Таблиця 1. Організаційні елементи звітування

Елемент	Характеристика	Обґрунтування і примітки
Суб'єкти	Всі бюджетні установи, зокрема ті, що перебувають у процесі реорганізації чи ліквідації, але станом на 01.01.2024 ще не припинені і не виключені з ЄДР та, відповідно, з Реєстру неприбуткових установ і організацій. При цьому особа з окремим кодом ЄДРПОУ — окремий суб'єкт звітування, оскільки звітують не консолідовано, а кожен сам за себе	Відповідно до п. 46.2 ПКУ ¹ Звіт подають організації, які не є платниками податку на прибуток, — тобто всі, хто включені в Реєстр неприбуткових установ і організацій. Бюджетні установи є неприбутковими за визначенням (п.п. 12 ч. 1 ст. 2 БКУ ²)
Отримувач	Відділ ДПС за основним місцем обліку. У разі зміни місцезнаходження платника податків, пов'язаної зі зміною контролюючого органу неприбутковою організацією, Звіт подають за новим місцезнаходженням після взяття на облік в контролюючому органі за новим місцезнаходженням	Звіт подають на виконання податкового законодавства
Форма	Затверджено наказом МФУ від 17.06.2016 № 553 (в редакції наказу МФУ від 28.04.2017 № 469)	Пізніших змін у формі не було
Склад	Частиною Звіту вважаються його додатки і доповнення . Установи додають зазвичай тільки 5 форм річної фінансової звітності (а складати інші додатки не виникає потреби). Доповнення з поясненнями формуються за потреби установи і в довільній формі	Це передбачено п. 46.2 ПКУ. Той факт, що установи мають додавати до Звіту усі 5 форм, підтверджують і податківці в категорії 102.04 ЗІР ³ . Підтвердженням подання фінзвітності разом зі Звітом є позначка «+» у Звіті у клітинці «ФЗ» таблиці «Наявність додатків» та у таблиці «Наявність поданих до Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації додатків — форм фінансової звітності». Проставляють позначку в тих графах таблиці, які відповідають назвам форм фінансової звітності, поданої разом зі Звітом
Термін	В разі звітування за 2023 рік останнім днем подання Звіту є 29.02.2024 . Якщо установа перебуває в стані припинення станом на 01.01.2024 і протягом 2024 року припиняється , то подають окремо: 1) Звіт за 2023 рік до 29.02.2024, 2) Звіт за період з 01.01.2024 до дати запису в ЄДР про припинення установи	Звіт прирівнюють до податкової декларації, а тому подають протягом 60 к.дн., що настають за останнім к.дн. звітного (податкового) року (п.п. 49.18.3 ПКУ)

¹ Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

² Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI.

³ <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=40157>

Елемент	Характеристика	Обґрунтування і примітки
Способи подання	Вони такі: <ul style="list-style-type: none"> • особисто платником податків або уповноваженою на це особою • поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення. Дата відправлення має бути не пізнішою, ніж за 5 днів до граничного строку. Тобто в 2024 році — не пізніше 23.02.2024 • засобами електронного зв'язку в електронній формі. При цьому <i>Звіт</i> має бути відправлено не пізніше ніж за годину до спливу останнього дня граничного строку — не пізніше 22:59 29.02.2024 	Це передбачено п. 49.3 ПКУ. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Установи, які звітують в електронній формі, фінансову звітність мають подавати також в електронній формі (п. 49.4 ПКУ).
Підстави для відмови у прийнятті	Відсутній, тобто незаповнений, або недостовірно вказаний хоча б один обов'язковий реквізит <i>Звіту</i> . Перелік обов'язкових реквізитів визначено п. 48.3 ПКУ (здебільшого це ті, що наведені в титульній частині <i>Звіту</i> , і підписи уповноважених осіб) Якщо <i>Звіт</i> подають засобами електронного зв'язку, то відмовити можуть через: <ul style="list-style-type: none"> • недійсний електронний цифровий підпис; • порушення вимог законів щодо електронного документообігу та електронного цифрового підпису; • подання у вигляді, недоступному для технічної обробки 	Це передбачено п. 49.11 ПКУ. «Неправильне» заповнення показників <i>Звіту</i> не може бути підставою для відмови у прийнятті <i>Звіту</i> , адже перевіряти правильність показників <i>Звіту</i> на етапі прийняття податківці не уповноважені, і в цілому робити висновки про правильність заповнення можна лише після перевірки підтвердних документів, на підставі яких був сформований <i>Звіт</i>
Відповідальність	За неподання і за несвоєчасне подання податкової звітності передбачено штраф в розмірі 340,00 грн на посадову особу. Наразитися на цей штраф можна і тоді, коли буде суттєва помилка в титульній частині <i>Звіту</i> , де зазначають реквізити установи, звітний період тощо, яка не дасть змоги ідентифікувати установу, що відзвітувала. Через це податківці не зможуть зафіксувати факт своєчасного подання <i>Звіту</i> цією установою	Відповідальність встановлено п. 120.1 ПКУ. А штраф за помилки в частинах I і II <i>Звіту</i> установам не загрожує, адже до заниження податкового зобов'язання з податку на прибуток це не призведе в жодному разі, бо здійснення операцій, які є підставою для виключення осіб з числа неприбуткових, установам заборонено — їх казначеї не проведуть
Виправлення помилок	Якщо установа самостійно виявляє помилки в будь-якій із частин <i>Звіту</i> , то можна виправитися, подавши новий повністю заповнений <i>Звіт</i> вже з правильними показниками	Це передбачено ст. 50 ПКУ

ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ ЗВІТУ

Таблиця 2. Титульна частина, додатки, доповнення і підписи

Зміст графи	Як заповнювати
Графи до частин Звіту з показниками	
Тип звіту (графа № 1)	Звітуючи за період вперше, установи ставлять позначку в клітинці навпроти типу « Звітний ». Позначку в клітинці навпроти типу «Звітний новий» ставлять, якщо установа виправляє помилки до закінчення граничного строку подання. А тип «Уточнюючий» обирають, якщо установа виправляє помилки після закінчення граничного строку подання
Звітний період	У графі № 2 зазначають « 2023 рік ». Графу № 3 заповнюють тільки в разі виправлення помилок. Відомості про місяць у полях № 2, 3 заповнюють тільки в разі порушення умов неприбутковості (у бюджетних установ, загалом, не має бути таких ситуацій)
Реквізити установи (графи № 4–7)	Заповнюють відповідно до відомостей, наявних про установу в ЄДР та Реєстрі неприбуткових установ та організацій на звітну дату

Зміст графи	Як заповнювати
Ознака неприбутковості (графа № 8)	Для бюджетних установ — 0031 (п. 4 Порядку № 440)
Отримувач Звіту (графа № 9)	Повне найменування відділу ДПС за основним місцем обліку установи
Графи після частин Звіту з показниками	
Графа «Наявність додатків»	Установи зазначають знак «+» у клітинці, відповідній «ФЗ» ⁶ , оскільки додають до Звіту комплект фінансової звітності. Додаток ВП установи не подають, оскільки у них не повинно бути ситуацій, коли доводиться розраховувати податкові зобов'язання з податку на прибуток. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Додаток ГД, на нашу думку, також не потрібно заповнювати навіть тим установам, які є набувачами гуманітарної допомоги, оскільки рядки 1.6.2 ГД і 2.4.2 ГД, до яких цей додаток є розшифровкою, установам заповнювати не доцільно. Чому — пояснення див. у табл. 3 цієї статті.
Графа «Наявність поданих до Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації додатків — форм фінансової звітності»	Установи зазначають знак «+» у клітинках: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал; Примітки до річної фінансової звітності. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! У цій графі форма Звіту пропонує бюджетним установам подавати Звіт про результати фінансової діяльності, тоді як він (форми № 9д, № 9м) втратив чинність у зв'язку з внесенням змін до Порядку № 44 наказом МФУ від 22.08.2017 № 712. Тож установи його не подають, тільки 5 форм фінзвітності.
Доповнення до Звіту	У разі потреби установа може подати разом зі Звітом доповнення до нього, які складені в довільній формі, що вважатиметься невід'ємною частиною Звіту. Таке доповнення подають із поясненням мотивів його подання. Установа, яка подає звітність в електронній формі, подає таке доповнення також в електронній формі (п. 46.4 ПКУ). У самому Звіті зазначають відмітку про наявність доповнення і наводять його короткий зміст
Дата подання	Зауважимо, що форма вимагає проставляти саме дату подання (не заповнення). Якщо надсилаєте Звіт поштою, то вона має відповідати даті подання письмової кореспонденції для пересилання
Керівник	Підписує Звіт керівник установи або особа, уповноважена виконувати такі функції. Інформація про підписанта має відповідати відомостям в ЄДР
<p> Порядок ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру, затверджений постановою КМУ від 13.07.2016 № 440.</p> <p> Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затверджений наказом МФУ від 24.01.2012 № 44.</p>	

ЗАПОВНЕННЯ ЗВІТУ

Звіт подають усі неприбуткові організації, а не тільки бюджетники. Тож він універсальний для всіх, і в ньому є рядки, які зовсім не стосуються бюджетних установ. Тому в рядках показники заповнюють з урахуванням особливостей діяльності неприбуткової організації відповідно до закону, що регулює діяль-

ність такої неприбуткової організації. Це підкресливали податківці в ІПК від 07.05.2019 № 2001/6/99-99-15-02-01-15/ІПК. Формою Звіту для таких організацій передбачено **окремі показники, що їх заповнюють лише бюджетні установи і на підставі даних бюджетної звітності.**

Таблиця 3. Показники (частина I Звіту)

Показник, що його наводить установа	Код рядка	Де взяти суму
Доходи неприбуткової організації	1	Сума рядків 1.1–1.11
фактично одержане фінансування бюджетної установи (організації) за загальним фондом	1.1	Показники з кошторису «Надходження коштів із загального фонду бюджету» + «Надходження коштів із спеціального фонду бюджету» (за вирахуванням суми, яка належить до спецфонду установи) або сума за відповідними графами ф. № 2д, 2м
залишки коштів бюджетної установи (організації) на спеціальних рахунках, що перейшли з попереднього року	1.2	Графа 3 рядка 3405 ф. № 3-дс за звітний рік або ж сальдо на початок звітного періоду за субрахунками 2311, 2313
доходи, одержані бюджетною установою (організацією), що зараховані на рахунки спеціального фонду цієї установи (організації) згідно із затвердженим у встановленому порядку кошторисом	1.3	Показник із кошторису «Надходження коштів із спеціального фонду бюджету» (за вирахуванням суми, яка належить до загального фонду установи) або сума за відповідними графами ф. № 4-1д, 4-1м, № 4-2д, 4-2м, № 4-3д, 4-3м, № 4-4д, 4-4м, № 4-3д.1, 4-3м.1
Видатки (витрати) неприбуткової організації:	2	Сума рядків 2.1–2.6
сума видатків (витрат) бюджетної установи (організації) за загальним фондом відповідно до затверджених в установленому порядку кошторисів	2.1	Сума показників поточних і капітальних видатків відповідно до кошторису за графою «загальний фонд» або сума за відповідними графами ф. № 2д, 2м
сума видатків (витрат) бюджетної установи (організації) за спеціальним фондом відповідно до затверджених в установленому порядку кошторисів	2.2	Сума показників поточних і капітальних видатків відповідно до кошторису за графою «спеціальний фонд» або сума за відповідними графами ф. № 4-1д, 4-1м, № 4-2д, 4-2м, № 4-3д, 4-3м, № 4-4д, 4-4м, № 4-3д.1, 4-3м.1

Нижче на рис. 1 наведемо показники частини I Звіту, які установам недоцільно наводити, а на рис. 2 (див. с. 17) визначимо нюанси заповнення рядків 1.10, 2.5 частини I Звіту.

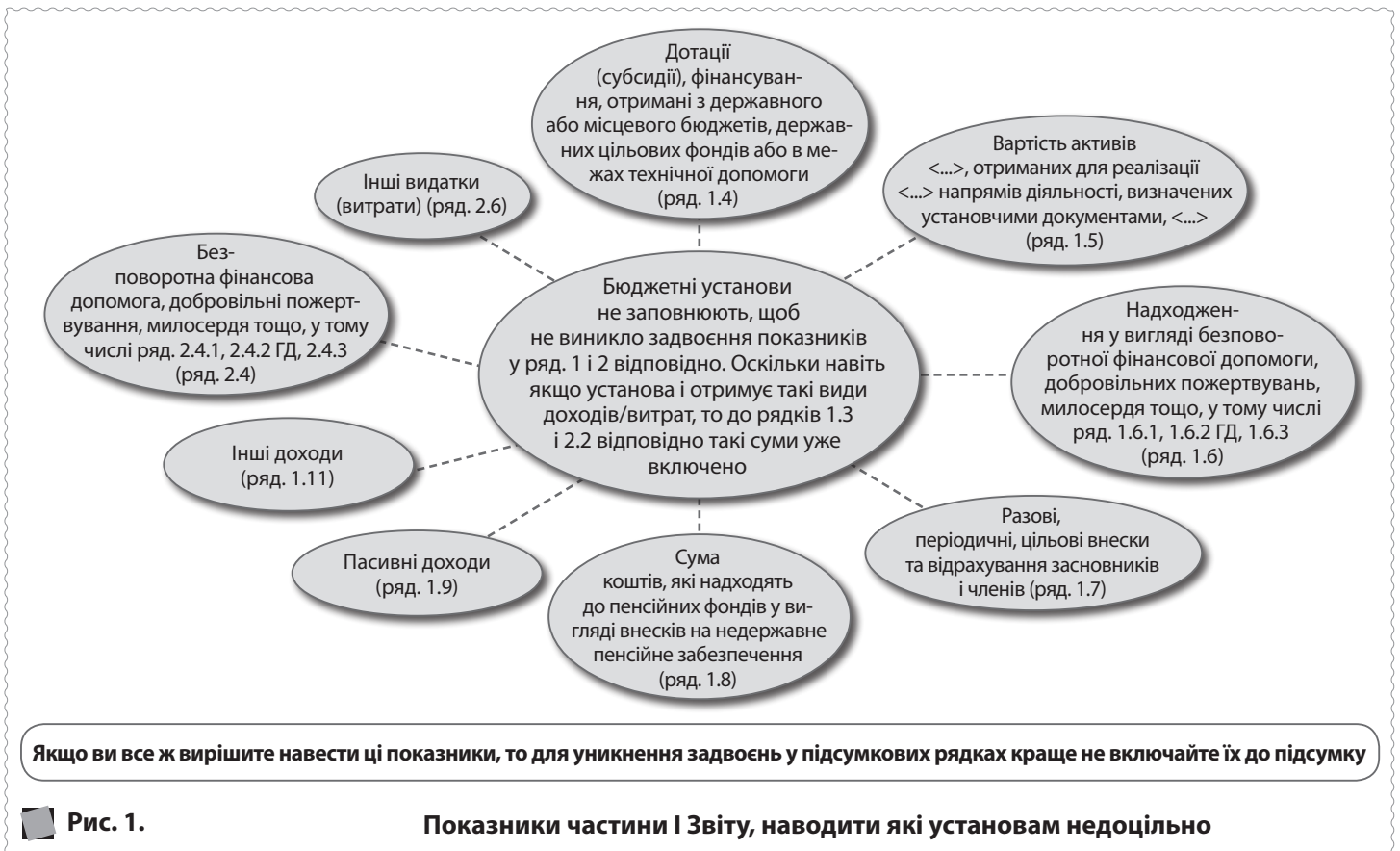

Рис. 1. Показники частини I Звіту, наводити які установам недоцільно

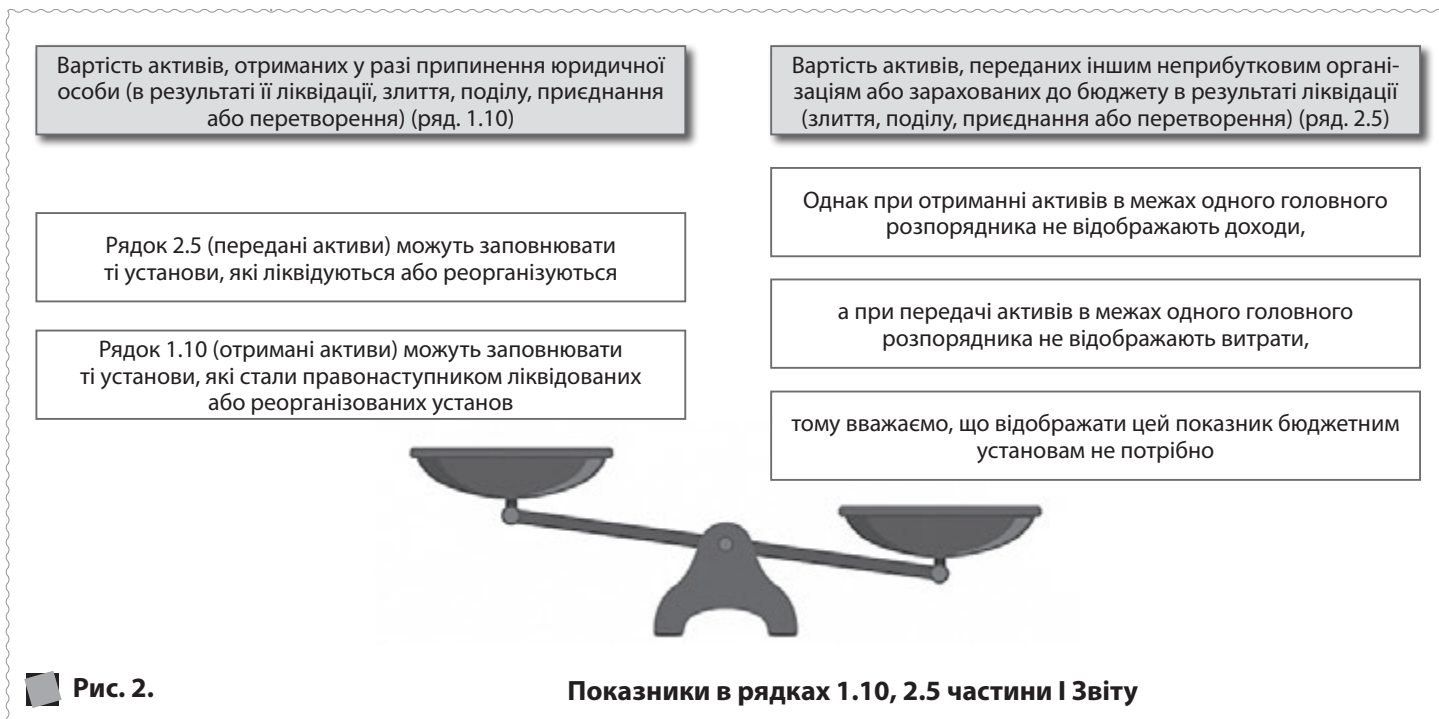

Рис. 2. Показники в рядках 1.10, 2.5 частини I Звіту

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Частина II і «Виправлення помилок³» установи також не заповнюють, адже не матимуть таких ситу-

ацій, коли потрібно буде нараховувати податкові зобов'язання з податку на прибуток.

Таблиця 4. Часті запитання і відповіді на них

Питання	Відповідь
<p>Які доходи — касові чи фактичні — наводити в частині I? Чи потрібно відображати в цьому <i>Звіті</i> амортизацію, нараховану за звітний період?</p>	<p>В категорії 102.04 ЗІР є роз'яснення, що формування доходів та видатків у <i>Звіті</i> здійснюється за правилами бухобліку, тобто в момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати коштів. Спираючись на бухобліковий принцип нарахування, податківці дійшли висновку, що дані, наведені у <i>Звіті</i>, мають включати всі суми фактичних доходів та витрат. Зокрема, суми нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів пропонують відображати в рядку 2.6 «Інші видатки (витрати)». Водночас в ІПК від 07.05.2019 № 2001/6/99-99-15-02-01-15/ІПК податківці більш детально роз'яснювали порядок заповнення <i>Звіту</i> саме для бюджетної установи. Вони наголосили, що показники <i>Звіту</i> заповнюються з урахуванням особливостей діяльності неприбуткової організації. Зокрема, <i>Звітом</i> передбачено для бюджетних установ тільки окремі показники, що їх заповнюють на підставі даних бюджетної звітності. Податківці навели роз'яснення тільки для рядків 1.1–1.3, 2.1–2.2. Тож, на нашу думку, роз'яснення, надане в ЗІР, не універсальне і більше орієнтоване на інші неприбуткові організації, ніж на бюджетні установи. Назви рядків 1.1, 1.3, 2.1, 2.2 частини I <i>Звіту</i> цілком відповідають ключовим показникам форми кошторису і навіть здебільшого містять вказівку на кошторис. Тож для їх заповнення, на нашу думку, можна скористатися цим документом. І оскільки кошторис відображає результати виконання бюджету — касові доходи і видатки. А от нараховані, але не сплачені доходи і видатки (зокрема, амортизацію) до <i>Звіту</i> включати нелогічно, адже якщо просумувати показники кошторису і нараховану амортизацію за звітний період, то це значення не буде інформативним.</p>

Питання	Відповідь
Чи відобразити у <i>Звіті</i> суми отриманих лікарняних для виплати від ФСС?	Установа може мати касові доходи і видатки, що їх не відображають у кошторисі. Наприклад, кошти ФСС на виплату лікарняних. Такі суми включати до <i>Звіту</i> недоцільно з огляду на назву рядків (оскільки вони не включені до кошторису).
Чи відобразити у <i>Звіті</i> асигнування на капвдатки і власне капвдатки?	Вважаємо, що до <i>Звіту</i> варто включати як поточні, так і капітальні доходи та видатки, адже і ті, й інші категорії включають до кошторису під час його складання. А <i>Звіт</i> вимагає наводити показники з кошторису. Отже, наприклад, отримання коштів на придбання необоротних активів і оплата рахунків постачальника будуть відображені у <i>Звіті</i> як доходи, а витрачання коштів на придбання таких активів — як витрати.
В якому рядку <i>Звіту</i> показувати суми отриманих субвенцій?	Назви рядків 1.1, 1.3, 2.1, 2.2 частини I <i>Звіту</i> цілком відповідають ключовим показникам форми кошторису. І навіть здебільшого містять вказівку на кошторис. Тож для їх заповнення, на нашу думку, можна скористатися цим документом. Тобто слід відобразити кошти субвенції у <i>Звіті</i> так само, як у кошторисі. Наприклад, зазвичай кошти субвенції надходять установі як бюджетні асигнування за загальним фондом. Тоді їх відображають у рядку 1.1 «фактично одержане фінансування бюджетної установи (організації) за загальним фондом» <i>Звіту</i> .
Від установи, яка ліквідувалась протягом звітного періоду, отримали майно (автомобіль). Чи потрібно відобразити такі надходження у <i>Звіті</i> ?	Ні, не потрібно. Бюджетні установи заповнюють у <i>Звіті</i> тільки рядки 1.1–1.3, 2.1–2.2 (див. ІПК від 07.05.2019 № 2001/6/99-99-15-02-01-15/ІПК). Назви рядків 1.1, 1.3, 2.1, 2.2 частини I <i>Звіту</i> цілком відповідають ключовим показникам форми кошторису і навіть здебільшого містять вказівку на кошторис. Тож для їх заповнення, на нашу думку, можна скористатися цим документом. В разі отримання майна за передавальним актом довідку про надходження в натуральній формі не подають, доходи — ні касові, ні фактичні — не показують (оскільки у власника-громади обсяг майна не змінився, змінився лише його балансоутримувач). Отже, ця операція не відображається в кошторисі, а тому і в рядках 1.1–1.3, 2.1–2.2 її не показують.
Місцева рада надає фінансову підтримку комунальному підприємству. Чи показувати ці суми в рядках 1.1 і 2.1 <i>Звіту</i> або ж їх слід виділяти окремо?	Для того щоб надати фінансову підтримку комунальному підприємству, місцева рада затверджує відповідну бюджетну програму. Виконавець цієї програми отримує асигнування з бюджету (доходи) і перераховує кошти підприємству, відображаючи витрати. Витрати (касові і фактичні) відображає саме виконавець — бюджетна установа в момент перерахування коштів, оскільки підприємства ведуть облік за іншими стандартами і за іншим планом рахунків (і установи не консолідують звітність з підприємствами). Отже, якщо місцева рада є виконавцем програми з надання підтримки комунальному підприємству, то саме вона і має показати в бухобліку та у своєму кошторисі надходження асигнувань із бюджету і перерахунок коштів підприємству. Тож ці суми потраплять у <i>Звіт</i> . І оскільки в рядках 1.1 і 2.1 передбачено показувати доходи і видатки за загальним фондом кошторису установи, то саме в цих рядках і правильно було б показувати суми підтримки.

Б

ЯК ЗАДЕКЛАРУВАТИ ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК НА 2024 РІК

Олена Лозова,

експерт газети «Бухгалтерія: бюджет»

У загальному випадку земподаток декларують так само, як і в попередньому році, бо порядок його розрахунку, на щастя, не змінився. Головне — не забудьте проіндексувати нормативну грошову оцінку землі. Незначних змін зазнала лише форма декларації, проте на її заповнення це ніяк не вплинуло. Наймасштабніші зміни, які слід урахувати в цьогорічній звітності, обумовлено звільненням від земельного податку у зв'язку з війною. В чому полягає таке звільнення та чи треба звітувати за земельні ділянки, що підпадають під його дію? З відповіді на це запитання й почнемо.

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ НА ЧАС ВІЙНИ: ТЕРИТОРІЇ БОЙОВИХ ДІЙ/ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІ ТЕРИТОРІЇ

Відповідне звільнення прописано в п.п. 69.14 підрозд. 10 розд. XX ПКУ¹.

ЦИТАТА. «Починаючи з 1 січня 2023 року, за земельні ділянки (земельні частки (паї), що розташовані на територіях **активних** бойових дій або на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, які включені до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, плата за землю (**земельний податок** <...>) **не нараховується та не сплачується** за період з першого числа місяця, в якому було визначено щодо відповідних територій дату початку активних бойових дій або тимчасової окупації, до останнього числа місяця, в якому було завершено активні бойові дії або тимчасова окупація на відповідній території».

(абз. 2 п.п. 69.14 підрозд. 10 розд. XX ПКУ)

Це звільнення діятиме в поточному і наступному роках, **на весь період до припинення або скасування воєнного стану**, оскільки саме такий часовий інтервал дії всього п. 69 підрозд. 10 розд. XX ПКУ, до якого входить п.п. 69.14.

В консультації з категорії ЗІР 111.05 податківці роз'яснюють:

- для цілей справляння плати за землю на відповідних територіях слід застосовувати Перелік № 309²;
- у розд. I Переліку № 309 визначено території можливих бойових дій (ч. 1) та території активних бойових дій (ч. 2),

у розд. II — тимчасово окуповані території;

- звільнення від плати за землю **поширюється тільки на території активних бойових дій** (ч. 2 розд. I Переліку № 309) **та тимчасово окуповані території** (розд. II Переліку № 309).

До речі, з часу виходу цієї консультації в структурі Переліку № 309 сталися зміни, зокрема у розд. II з'явилася ч. 3 — «Території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси». У зв'язку з цим у листі ДПСУ від 15.08.2023 № 2469/ІПК/99-00-04-01-04-06 головні податківці наголошують: на земельні ділянки, розташовані на територіях, зазначених у ч. 3 розд. II Переліку № 309, теж поширюється звільнення від земельного податку до останнього числа місяця, в якому завершено активні бойові дії або тимчасову окупацію на відповідній території.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Наразі звільнення надається не на весь рік, а залежно від тривалості активних бойових дій або тимчасової окупації. При цьому території можливих бойових дій (ч. 1 розд. I Переліку № 309) під звільнення не підпадають зовсім.

Як урахувати звільнення згідно з п.п. 69.14 підрозд. 10 розд. XX ПКУ в річній декларації з земельного податку на 2024 рік? Відповідь на це запитання податківці нещодавно надали в консультації з категорії 111.05 ЗІР³.

На їхню думку, **подавати декларацію з плати за землю на поточний рік не треба,**

¹ Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

² Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затверджений наказом Міністерства інтеграції від 22.12.2022 № 309.

³ <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41014>

якщо активні бойові дії (тимчасова окупація) відповідно до даних *Переліку № 309* ще не завершені. Обов'язок подання декларації може виникнути після дати завершення активних бойових дій або тимчасової окупації. При цьому податкові зобов'язання із земельного податку визначатимуться за період з 1 числа місяця, що настає за місяцем, в якому будуть завершені активні бойові дії (тимчасова окупація) по 31.12.2024 (включно).

ДО ВІДОМА. З цієї консультації випливає, що **такий самий підхід мав діяти і ми-**

нулого року. Тож якщо ви торік не подали звітну річну декларацію із земельного податку щодо земельних ділянок, розташованих на територіях активних бойових дій або тимчасово окупованих територіях, жодних негативних наслідків для вас не буде.

.....
Якщо ж таку декларацію ви подали **з нульовими податковими зобов'язаннями**, як ми і радили на той час, оскільки позиція фіскалів була невідома, вважаємо, що уточнювати її зараз не варто.

ІНШІ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ

Статтею 283 ПКУ передбачено види земельних ділянок, що не підлягають оподаткуванню земельним податком. Зокрема, **не сплачують податок за:**

- земельні ділянки державних сортопробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур (*н.п. 283.1.3 ПКУ*);
- землі дорожнього господарства автомобільних доріг загального користування (*н.п. 283.1.4 ПКУ*);
- земельні ділянки кладовищ, крематоріїв та колумбаріїв (*н.п. 283.1.6 ПКУ*) тощо.

У зв'язку зі збройною агресією рф цей перелік було дещо підкориговано та доповнено новими категоріями земель, з яких земельний податок теж не сплачується. Розглянемо ці звільнення окремо, оскільки вони хоч і пов'язані безпосередньо з війною, але строк їхньої дії **не обмежується тривалістю воєнного стану, як те звільнення, про яке йшлося в попередньому розділі.**

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Ті нові звільнення, про які йтиметься далі в цьому розділі, до *Переліку № 309* ніяк не прив'язані. Тож на них **можуть претендувати й ті платники, чії земельні ділянки розташовані на територіях можливих бойових дій.** Однак процедура здобуття цих звільнень доволі заплутана та бюрократизована, в чому ви зараз переконаєтесь. Через це здобути право на них випаде не кожному.

Земельні ділянки у консервації

Звільнення для цієї категорії було й раніше (див. *н.п. 283.1.2 ПКУ*), однак під час війни воно набуло дещо іншого забарвлення. Згідно з ч. 1

ст. 51 Закону № 962 ⁴ сьогодні **консервації підлягають**, зокрема, **земельні ділянки:**

- **забруднені хімічними речовинами внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час воєнного стану;**
- на яких **розташовані військові інженерно-технічні та/або фортифікаційні споруди.**

Консервація земель здійснюється відповідно до робочого проекту землеустрою.

Земельний податок за земельні ділянки державної та комунальної власності, які перебувають у консервації, **не нараховується та не сплачується за період:** з першого числа місяця, в якому відповідний орган виконавчої влади або місцевого самоврядування (ОМС) ухвалив рішення про затвердження робочого проекту землеустрою щодо консервації земельної ділянки, до останнього числа місяця, в якому завершуються заходи щодо охорони земель і ґрунтів згідно з відомостями Державного земельного кадастру (*п. 283¹.1 ПКУ*).

Земельні ділянки, забруднені вибухонебезпечними предметами Це новий *п.п. 283.1.9 ПКУ*. **Ненарахування** земподатку відповідно до цього підpunkту починається з першого числа місяця, на який припадає дата початку обстеження земельної ділянки операторами протимінної діяльності, та завершується останнім числом місяця, в якому такі земельні ділянки визнано придатними для використання (*п. 283¹.2 ПКУ*).

Може статися так, що **активні бойові дії або тимчасова окупація на відповідній території закінчилися, але продовжує існувати загроза забруднення вибухонебезпечними предметами.**

4

Закон України
«Про охорону земель»
від 19.06.2003 № 962-IV.

Тоді звільнення діятиме з першого числа місяця, що настає за місяцем припинення активних бойових дій або тимчасової окупації. Проте застосувати це звільнення автоматично не можна. Для цього **треба подати** до відповідного ОМС **заяву про забруднення земельної ділянки вибухонебезпечними предметами**.

У відповідь такий ОМС має ухвалити рішення про встановлення податкових пільг зі сплати місцевих податків і зборів щодо такої земельної ділянки. **Ухвалювати таке рішення ОМС доведеться на кожний календарний рік за наявності заяв платників податків на період не більш як до кінця поточного року** (п.п. 12.3.7 ПКУ).

Земельні ділянки, потенційно забруднені вибухонебезпечними предметами Аби не сплачувати земельний податок за такі ділянки, платнику **слід подати до ОМС, заяву** про яку йшлося вище (п. 283.2 ПКУ). Тоді строк дії звільнення від земельного податку починатиметься **з першого числа місяця, на який припадає дата ухвалення рішення ОМС**, а завершуватиметься останнім числом місяця, на який припадає дата, що настає раніше: або останній день строку, на який ОМС надав пільгу зі сплати місцевих податків/зборів, або дата скасування відповідного рішення, або дата початку обстеження земельної ділянки операторами протимінної діяльності чи визнання земельної ділянки придатною для використання (п. 283¹.3 ПКУ).

 ДО ВІДОМА. В листі ДПСУ від 19.01.2024 № 346/ІПК/14-29-04-01-09 головні податківці не заперечують проти того, щоби платник користувався цим звільненням із 1 січня звітного року, якщо такий строк було встановлено ОМС, а не з першого числа місяця, на який припадає дата ухвалення рішення ОМС, як це прописано в п. 283¹.3 ПКУ.

ПІЛЬГИ ІЗ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ДЛЯ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Пільги, на які можуть претендувати бюджетні установи, наведено в ст. 282 ПКУ. Востаннє перелік цих пільг зазнавав змін ще до війни, тож кожен бюджетник, переконані, вивчив їх назубок.

Звернемо вашу увагу лише на пільгу, прописану в п.п. 282.1.4 ПКУ, згідно з якою **від сплати земельного податку звільняються заклади культури, науки** (крім національних та державних дендрологічних парків),

Тож, якщо ОМС ухвалив рішення посеред року і поширив його дію назад, є сенс отримати аналогічне індивідуальне роз'яснення на свою адресу, щоб потім не було проблем.

Якщо в когось із бюджетників є всі підстави скористатися одним із перелічених вище звільнень, безперечно, їх цікавить, **як урахувати ці звільнення в річній декларації з земельного податку на 2024 рік**. Відповідь на це запитання виявиться для багатьох доволі неочікуваною.

Річ у тому, що фіскалі постійно торочили: бюджетні установи, які мають земельні ділянки, що не підлягають оподаткуванню згідно зі ст. 283 ПКУ, не звільняються від подання декларацій з плати за землю. Про це йшлося в консультації з категорії 111.05 ЗІР⁵, що переведена до нечинних з 10.10.2023 у зв'язку із втратою актуальності. Замість неї з'явилася нова консультація в категорії 111.05 ЗІР з протилежним висновком.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Сьогодні податківці стверджують, що **податкові декларації з плати за землю за земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню відповідно до ст. 283 ПКУ, подавати не треба!** В тому числі й за ті, що перебувають у консервації, забруднені вибухонебезпечними предметами або непридатні для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами.

Пояснюють вони це тим, що положення ст. 283 ПКУ щодо несплати земельного податку за земельні ділянки **не є пільгою**. А **декларації, згідно з їхньою новою позицією, слід подавати тільки щодо тих земель, які оподатковуються по повній або підпадають під дію пільг**. Тож саме час сказати кілька слів про земельні пільги для бюджетників.

ДО ВІДОМА. Останнім часом з'явилися претензії фіскалів до перелічених вище бюджетних закладів, якщо ті **мають інші джерела фінансування, крім фінансування з державного або місцевого**

<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=38562>

бюджетів, наприклад доходи від надання платних послуг (чи інші надходження спецфонду). За версією ДПСУ (див., наприклад, лист від 28.04.2023 № 1067/ІПК/99-00-04-01-04-06), **такі заклади втрачають право на пільгу**.

На нашу думку, зазначені претензії фіскалів не мають законодавчого підґрунтя. Свої аргументи на підтримку цієї позиції ми висловлювали в статті «Земельний податок у разі отримання доходів від надання платних послуг: податківці наполягають на тому, що пільга втрачається» в газеті «Бухгалтерія: бюджет»,

№ 36/2023, с. 23. Тож у разі перевірки ви можете навести ці аргументи податківцям. Якщо це не допоможе і вас позбавлять законної пільги, оскаржуйте результати перевірки в суді.

Аби розмова про пільги була повною, додамо, що **пільги із земельного податку іншим категоріям бюджетників** (не зазначеним у ст. 282 ПКУ) **можуть бути надані відповідними рішеннями місцевих рад**. У кожному конкретному випадку радимо для уточнення наявності «місцевої» пільги звернутись до ваших органів місцевого самоврядування або самостійно вивчити їхні рішення, які можна знайти на офіційному сайті ДПСУ⁶.

ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ

Для розрахунку земельного податку слід знати базу оподаткування, ставку податку і площу земельної ділянки.

База оподаткування Нею для земельного податку є (н. 271.1 ПКУ):

- або нормативна грошова оцінка (НГО) **земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації**, визначеного відповідно до порядку, встановленого ст. 289 ПКУ;
- або **площа земельної ділянки, НГО якої не проведено**.

Індексація НГО Значення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки земель **за 2023 рік** становить **1,051** (див. лист Держгеокадастру від 12.01.2024 № 6-28-0.222-600/2-24).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! На відміну від звітних податкових періодів за 2022 та 2023 роки, **у 2024 році коефіцієнт індексації 1,051 застосовується до всіх категорій земель**. На цьому наголошує ДПСУ в листі від 16.01.2024 № 1294/7/99-00-04-01-02-07.

Щоб не схибити під час розрахунків, рекомендуємо отримати **свіжу довідку про НГО** вашої ділянки у територіальній Держгеокадастру або у місцевому Центрі надання адміністративних послуг.

Ставка податку Оскільки земельний податок є місцевим податком, то **конкретні його ставки визначаються рішеннями ОМС**.

Тож для уточнення «місцевої» ставки земельного податку для тієї чи іншої категорії земель вам слід звернутись до вашого органу місцевого самоврядування. Така ставка має

бути встановлена у відсотках НГО земельної ділянки. Зведену інформацію про місцеві податки, у тому числі про їх ставки, можна знайти на сайті ДПСУ⁷.

Розрахунок податку Для оцінених земель слід перемножити (1) площу вашої земельної ділянки (у га чи кв. м), (2) НГО одиниці площі цієї ділянки, проіндексовану станом на початок року (відповідно у гривнях за га чи за кв. м) і (3) ставку податку у відсотках та поділити результат на 100%.

Для неоцінених земель розмір податку визначають множенням (1) площі ділянки (в га), (2) НГО 1 га ріллі по області, проіндексованої станом на початок року (у гривнях за га) і (3) ставки податку у відсотках та діленням результату на 100%.

В обох випадках це й буде річна сума податку до застосування пільги. Далі слід урахувати ту пільгу із земельного податку, що її надано саме вашій бюджетній установі (якщо ви маєте право на якусь із пільг).

З огляду на бюджетну специфіку розрахунку земельного податку слід сказати ще кілька слів.

Якщо пільги немає У такому разі розрахунок земельного податку на цьому можна вважати завершеним. Вам залишається тільки занести результати розрахунку до декларації, розбивши річну суму рівними частками за місяцями, як того вимагає н. 286.2 ПКУ.

Це найпростіший випадок, тож перейдемо одразу до такого.

Якщо пільга 100-відсоткова В загальному випадку **на суму пільги зменшується показник річної суми земельного податку** за відповідною земельною ділянкою, щодо якої надано пільгу. Якщо право на пільгу вам

6

Див. за посиланням:
<https://tax.gov.ua/rishennya-mistsevih-rad/>

7

Див. за посиланням:
<https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/stavki-mistsevih-podatki-ta-zboriv/>

надано на весь рік, це означає, що земельний податок у 2024 році ви сплачувати не будете. Проте подати звітність із цього податку, задекларувавши нульові податкові зобов'язання на поточний рік, вам все одно доведеться.

Тут теж нічого складного нема. На допомогу пропонуємо вам минулорічну статтю «Декларація із земельного податку на 2023 рік: звітуємо за оновленою формою» в газеті «Бухгалтерія: бюджет», № 5/2023, с. 14 з детальними вказівками щодо заповнення граф і рядків декларації.

Якщо пільгу втрачено частково Таке трапляється з тими бюджетними установами, які **надають в оренду небюджетникам земельні ділянки, окремі будівлі, споруди або їх частини**. Тоді за певну частку своєї землі вони мають **сплачувати земельний податок на загальних підставах** з урахуванням прибудинкової території (цього вимагає п. 284.3 ПКУ). А решта землі, як і раніше, підпадає під пільгу.

Аби знайти площу землі, за яку ви маєте сплачувати земельний податок через часткову втрату пільги, **треба обчислити:**

(1) відношення загальної площі земельної ділянки до сумарної площі усіх будівель, розташованих на ній;

(2) сумарну площу всіх частин будівель, переданих в оренду;

(3) добуток (1) і (2).

Водночас різниця між загальною площею земельної ділянки і **площею землі, за яку ви мусите сплачувати земельний податок** через часткову втрату пільги, підпадає під пільгу, як і раніше.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Податківці вимагають, щоби **договір оренди нерухомості місцев розрахунок пропорційності**, за яким визначено розмір земельної ділянки, переданої в оренду з об'єктом нерухомості, розташованим на такій земельній ділянці. Інакше земельний податок за таку земельну ділянку, на їхню думку, слід сплачувати на загальних підставах **за всю площу земельної ділянки** з урахуванням прибудинкової території (див. *лист ГУДПС*

в Одеській області від 28.07.2021 № 2920/ПК/15-32-04-02-14).

Тож перевірте, чи вказано у ваших договорах оренди розмір земельної ділянки, що її передають у користування орендареві, і чи наведено розрахунок пропорційності, за яким визначено цей розмір.

Приклад. *Заклад освіти, який повністю утримується за кошти місцевого бюджету і має пільгу із земельного податку на підставі п.п. 282.1.4 ПКУ (код пільги — 18010551 згідно з Довідником пільг № 121/1), минулого року уклав із суб'єктом підприємницької діяльності договір оренди приміщення до кінця поточного року. Площа приміщення, передана в оренду, — 120 кв. м, загальна площа будівлі — 1000 кв. м, площа земельної ділянки, наданої установі у постійне користування, — 2000 кв. м. НГО землі станом на 01.01.2024 з урахуванням коефіцієнта індексації — 5000 грн/кв. м (умовно). Ставка земельного податку, визначена рішенням ОМС для відповідної категорії земель — 1% НГО.*

Обчислимо спочатку суму земельного податку, яку бюджетна організація сплачувала б за усю земельну ділянку за повної відсутності пільги:

$$2000 \text{ кв. м} \times 5000 \text{ грн/кв. м} \times 1\% : 100\% = 100000 \text{ грн.}$$

Якби бюджетна установа не здавала своїх приміщень в оренду, то пільгувалася б уся площа земельної ділянки. Однак у разі передачі 120 кв. м приміщення в оренду пільга втрачається на 240 кв. м земельної ділянки (120 : 1000 × 2000). Отже, під пільгу підпадають лише 1760 кв. м (2000 – 240). Тоді сума пільги становить:

$$1760 \text{ кв. м} \times 5000 \text{ грн/кв. м} \times 1\% : 100\% = 88000 \text{ грн.}$$

І нарешті річна сума земельного податку до сплати, тобто після застосування пільги, становить:

100000 грн – 88000 грн = 12000 грн.

Наведемо на рис. 1 (с. 24) фрагмент декларації, заповненої за даними цього прикладу.

I. Розрахунок суми земельного податку

Одиниці виміру: **гектари** — з чотирма десятковими знаками;
кв. м — з двома десятковими знаками;
гривні — з двома десятковими знаками

№ з/п	Категорія земельних ділянок ¹⁰ (хх.хх)	Документи, які засвідчують/підтверджують право власності / користування / право на земельну частку (пай)		Державна реєстрація прав власності/ користування (у разі наявності)		Період володіння/ користування		Кадастровий номер земельної ділянки (формат xxxxxxxxxx: xx:xxx:xxxx)	Місце розташування об'єкта(ів) оподаткування ¹³	
		вид права ¹¹	серія та номер документа	Дата (дд. мм.рррр)	номер	частка неповного місяця ¹²	кількість повних місяців		код за КАТОТТГ адміністративно-територіальної одиниці	адреса (згідно з правовстановлюючими документами)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.114	03.02	2	ЗО № 123321	12.02.2012	7881		12	6311000000:01:121:3572	UA63100050010081626	м. Лозова, вул. Оленівська, 8
2	Усього	x	x	x	x	x	x	x	x	x

№ з/п	Площа земельної ділянки ¹⁵		Нормативна грошова оцінка ¹⁶		Ставка податку ¹⁷ (%)	Річна сума земельного податку ¹⁸ (к. 12 або 13 × к. 14 або 15 × к. 16 / 100) / 12 × (к. 7 + к. 8)	Податкова пільга					Річна сума земельного податку (до сплати) (к. 17 – к. 22)
	га	кв. м	одиниці площі земельної ділянки (грн/га або грн / кв. м)	одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області (грн/га)			код пільги ¹⁹	розмір пільги ²⁰	дата початку користування ²¹	дата закінчення користування ²¹	сума пільги ²²	
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
1.114		2000,00	5000,00		1	100000,00	18010551	88	01.01.2024	31.12.2024	88000,00	12000,00
2			x	x	x		x	x	x	x	88000,00	12000,00

<...>

III. Розрахунок (уточнення) податкового зобов'язання

Одиниця виміру: **грн** — з двома десятковими знаками

№ з/п	Сума зобов'язання, що підлягає сплаті за даними платника	Річна ²⁴ сума	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
3	Нараховано на звітний період, усього	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00

<...>

Рис. 1. Декларація земельного податку на 2024 рік у разі часткової втрати пільги

ФОРМА ДЕКЛАРАЦІЇ ТА ПОРЯДОК ЇЇ ПОДАВАННЯ

⁸
<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=30821>

⁹
<https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=39863>

Ви маєте **розрахувати податкові зобов'язання із земельного податку станом на 1 січня** цього року **та не пізніше 20 лютого подати податкову декларацію** за формою, затвердженою *наказом МФУ від 16.06.2015 № 560* (зі змінами, внесеними *наказом МФУ від 26.09.2023 № 520*). Саме цю форму (код J0602008 — для юридичних осіб) слід подавати **починаючи з 2024 року** (див. про це за посиланням: <https://kh.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/747268.html>).

Згаданими змінами, зокрема, виключено з податкової декларації:

- рядок щодо визначення суми пені;
- примітку до рядка щодо порядку обчислення суми пені;
- частину декларації, в якій зазначаються результати проведення посадовою особою контролюючого органу камеральної перевірки декларації.

Очевидно, що такі зміни не вплинули на порядок заповнення декларації в цілому, тож усі наші минулорічні поради щодо цього залишаються актуальними.

Єдине, про що маємо вас попередити, — **податківці раптом змінили свій підхід до заповнення графи «Порядковий номер за рік за видом декларації»**. Їхні попередні рекомендації зводилися до того, що нумерацію слід проводити окремо за типом декларацій («Звітна», «Нова звітна», «Уточнююча»). Тобто кожен тип декларації, що її подавали до одного контролюючого органу, належало нумерувати починаючи з одиниці. Про це йшлося в кон-

сультації з *категорії 111.05 ЗІР*⁸, що втратила чинність з 01.01.2023.

Згідно з новими рекомендаціями, наведеними в чинній консультації з *категорії 111.05 ЗІР*⁹, **платник має здійснювати нумерацію декларацій послідовно в порядку зростання кількості поданих з початку року декларацій до відповідного територіального органу ДПС.**

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Відтепер якщо платник земельного податку подає першу звітну декларацію з позначкою «земельний податок», то у графі «Порядковий номер за рік за видом декларації» слід проставляти «1». В разі подання протягом року уточнюючої декларації з позначкою «земельний податок» у графі «Порядковий номер за рік за видом декларації» слід проставити «2».

Граничний строк подання річної декларації **в 2024 році — 20 лютого**. Подають її щодо кожної окремої території територіальної громади.

Водночас ви **маєте право подавати щомісяця звітну податкову декларацію** протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним (*п. 286.3 ПКУ*). Це звільняє вас від обов'язку подання податкової декларації не пізніше 20 лютого поточного року. Однак більшість землекористувачів обмежуються річною податковою звітністю, подання якої звільняє їх від обов'язку подання щомісячних декларацій.

ПОРЯДОК СПЛАТИ ПОДАТКУ

Податкове зобов'язання із земельного податку, визначене у податковій декларації, **сплачують рівними частинами за місцезнаходженням земельної ділянки** за податковий період, який дорівнює календарному місяцю, **щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця** (*пп. 287.3 та 287.4 ПКУ*).

Водночас не має значення, з якою періодичністю ви подаєте «земельну» декларацію — щомісяця чи раз на рік.

Річну суму земельного податку за вирахуванням пільги розбивають на 12 рівних частин, зазначають у розділі III декларації (див. рис. 1 на с. 24) і сплачують у порядку, описаному вище.

Б

ШОЛОМИ, БРОНЕЖИЛЕТИ ДЛЯ ПОСАДОВЦІВ ОМС: ЩО В ОБЛІКУ?

Альона Кісельова,

консультант газети «Бухгалтерія: бюджет»

Сільська рада, яка розташована поблизу зони бойових дій, отримала від благодійника бронезилети вартістю 26000,00 грн за одиницю в кількості 2 шт. та шоломи по 6500,00 грн за одиницю в кількості 4 шт. Вони призначені для працівників сільради (наприклад, старост).

1. Який КЕКВ застосувати в разі внесення змін до кошторису, як правильно вести облік таких матцінностей та чи можна передати їх у постійне користування відповідним працівникам сільради (так само, як спецодяг)?
2. Чи може сільрада самостійно придбати для своїх працівників, які виїжджають на об'єкти, розташовані в зоні бойових дій, такі засоби індивідуального захисту, як: каски, бронезилети і тактичні рюкзаки?

Військовий стан диктує свої вимоги до життєдіяльності громад, особливо тих, що знаходяться поблизу зони бойових дій. Посадовці та інші працівники залишаються на своїх робочих місцях і здійснюють свої повноваження, іноді ризикуючи життям. У зв'язку з цим до нашої редакції надходять запитання від читачів щодо

організації обліку засобів індивідуального захисту, які мають специфічне військове призначення, і в буденному мирному житті не використовуються працівниками бюджетних установ. Тож цей матеріал буде цікавим не тільки для органів місцевого самоврядування, а і для інших установ, які закупають такі засоби.

КЕКВ

Вибираючи КЕКВ для планування придбання спеціального екіпірування, слід керуватися нормами Інструкції № 333. І рік у тому, що цей документ передбачає здійснювати видатки на придбання **виробів військового призначення** за КЕКВ 2260 «Видатки та заходи спеціального призначення» (п.п. 2.2.6 Інструкції № 333). Втім, цей код застосовують загалом військові формування, які мають призначення за кодом 2260.

Якщо ж ідеться про **звичайні бюджетні установи**, то вони при придбанні бронезилетів та шоломів застосовують п.п. 17 п. 2.2.1 п. 2.2 Інструкції № 333, тобто здійснюють відповідні видатки **за КЕКВ 2210**.

ЦИТАТА. «2.2.1. Код 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар»

<...>

17) придбання посуду, термосів, фляг, кайданків, засобів індивідуального захис-

ту (шоломів, бронезилетів **незалежно від вартості** та іншого спеціального екіпірування) тощо;»

(п.п. 17 п. 2.2.1 п. 2.2 Інструкції № 333)

Це підкреслило і ДКСУ в листі від 20.12.2023 № 15-12-12/24658 (див. с. 31). Отже:

- при **отриманні від благодійників** бронезилетів та касок внесення змін до кошторису спеціального фонду за власними надходженнями слід здійснювати за **КЕКВ 2210** незалежно від вартості таких матцінностей (навіть щодо дорогих бронезилетів, вартість яких у запитанні нашого читача становить 26000,00 грн за одиницю, які треба б було віднести до капітальних видатків);
- **придбання** військового екіпірування (бронезилетів, касок тощо) за кошти бюджетних призначень здійснюється за **КЕКВ 2210 незалежно від вартості**.

БУХОБЛІК

Загальні моменти Відразу зазначимо, що для цілей бухобліку бронезилети, шоломи і рюкзаки, придбані установою за бюджетні

кошти або отримані безоплатно, є **звичайними активами**, які мають специфічне призначення.

2
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом МФУ від 23.01.2015 № 11.

ДО ВІДОМА. Загалом, у бухгалтерському обліку вартість спецодягу обліковують по-різному залежно від очікуваного строку корисного використання, а також його вартості. З огляду на строк експлуатації спецодяг відносять або до оборотних, або до необоротних активів. Зокрема, якщо за очікуванням строк експлуатації (носіння) не перевищує одного року (або операційний цикл, якщо він більший від одного року), то обліковують у складі МШП на субрахунку 1812 «Малоцінні та швидкозношувані предмети». Очікуваний строк експлуатації установа встановлює самостійно, керуючись своїми очікуваннями щодо інтенсивності експлуатації, якості придбаного товару тощо. Втім, вважаємо, що для бронезилетів, шоломів, тактичних рюкзаків строк експлуатації становить все ж таки більше року, тому їх не можна віднести до запасів, а слід обліковувати в складі необоротних активів.

А раз так, то з огляду на КЕКВ придбання предметів військового екіпірування (шоломів, бронезилетів і тактичних рюкзаків), де не враховується вартісний критерій, виникає питання подальшого зарахування їх на балансовий облік. На нашу думку, зараховуючи на облік предмети захисту, установа

має керуватися вартісним критерієм, встановленим для основних засобів, який визначено в обліковій політиці, незалежно від КЕКВ, що його застосовували під час придбання або безоплатного отримання. Але, аби запобігти непорозумінням з аудитором, краще цей момент прописати в положенні про облікову політику. Втім, зазначимо ще таке.

Нагадаємо, що відповідно до абз. 2 п. 3 розд. III МР з обліку ОЗ² первісна вартість об'єкта основних засобів у разі придбання за плату складається з суми, що її сплачують постачальникам активів. Первісною вартістю основних засобів, отриманих безоплатно від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектору), є їхня справедлива вартість на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених п. 3 розд. III МР з обліку ОЗ.

А ось абз. 10 п. 3 розд. III МР з обліку ОЗ визначено, що первісна вартість об'єкта основних засобів може формуватися як за рахунок капітальних витрат, так і за рахунок поточних витрат (перелік яких є до кінця не конкретизованим) згідно з економічною класифікацією видатків бюджету.

Відповідаючи на запитання читача, наведемо в табл. 1 порядок вибору субрахунку для обліку військового екіпірування (вартісний критерій за обліковою політикою установи — 20 тис. грн).

Таблиця 1. Порядок вибору субрахунків для обліку військового екіпірування

Вид активу	Облік
Бронезилет (вартість — 26000,00 грн)	Такий досить коштовний актив, отриманий від благодійника або придбаний самостійно, доцільно зарахувати в склад основних засобів на субрахунок 1018 «Інші основні засоби» відповідно до Порядку застосування Плану рахунків ¹ . Враховуючи специфічність використання бронезилетів, з метою відокремлення їх від інших об'єктів основних засобів, що обліковуються на цьому субрахунку, радимо ввести додатковий рахунок, наприклад, 1018/1
Шоломи (каска) (вартість — 6500,00 грн)	Отримані безоплатно або придбані за бюджетні кошти шоломи (каска), вартість яких не перевищує вартісного критерію, встановленого в обліковій політиці установи, слід зараховувати до складу інших необоротних матеріальних активів (ІНМА). На наш погляд, такі досить специфічні активи слід відділити від всіх інших, що обліковуються в установі і використовуються за основним (статутним) напрямком діяльності. Тому пропонуємо обліковувати їх на субрахунок 1116 «Необоротні матеріальні активи спеціального призначення». Порядком застосування Плану рахунків не визначено чітких критеріїв активів для зарахування на цей субрахунок та все ж зазначено, що саме на субрахунок 1116 ведеться облік необоротних матеріальних активів, що мають специфічне призначення і обмежене застосування в окремих галузях, що повністю задовольняє специфічності використання військового екіпірування у «мирній» установі. Особливість застосування субрахунку 1116 полягає в тому, що облік активів, віднесених до складу ІНМА, слід вести за правилами, регламентованими для основних засобів: <ul style="list-style-type: none"> • для необоротних матеріальних активів спеціального призначення суб'єкт державного сектору може присвоювати інвентарні або номенклатурні номери (абз. 4 п. 3 розд. II МР з обліку ОЗ); • амортизація нараховується за прямолінійним методом (п. 7 розд. V МР з обліку ОЗ); • додатком 1 МР щодо облікової політики² визначено рекомендовані строки корисного використання матеріальних активів спеціального призначення — 20 років (на відміну від інших груп ІНМА, для яких строки корисного використання не визначаються)

Вид активу	Облік
Тактичні рюкзаки	Якщо їхня вартість не перевищує вартісного критерію, встановлено в обліковій політиці установи, то їх також зараховують до складу ІНМА . А облік їх можна вести як за субрахунком 1116 , так і за субрахунком 1118 «Інші необоротні матеріальні активи». Вибір залишаємо на розсуд установ. Аргументом у виборі можуть бути напрями використання рюкзаків. Якщо шоломи (каски) у мирному житті, по суті, не використовують, то рюкзаки мають більш широке застосування в господарській діяльності
<p>1 Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом МФУ від 29.12.2015 № 1219.</p> <p>2 Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджені наказом МФУ від 23.01.2015 № 11.</p>	

3

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI.

4

Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою КМУ від 28.02.2002 № 228.

5

Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затверджений наказом МФУ від 23.08.2012 № 938.

6

Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затверджений наказом МФУ від 24.12.2012 № 1407.

7

Інструкція про складання і виконання розпису Державного бюджету України, затверджена наказом МФУ від 28.01.2002 № 57.

ДО ВІДОМА. Бронежилети і шоломи можуть використовуватися кількома особами по черзі, оскільки їх носять поверх одягу. Тому доцільним буде ведення **оперативного обліку** в спеціальному журналі (довільної форми), де буде зроблено записи про видавання і повернення екіпування, П.І.Б. особи, яка брала його в користування, та інша інформація.

Далі розглянемо порядок обліку на прикладах.

Благодійка Безоплатно отримані предмети захисного екіпування працівників є **власними надходженнями** бюджетної установи. Згідно зі ст. 13 БКУ³ їх включають до **першої підгрупи другої групи** «Благодійні внески гранти та дарунки» на підставі первинних документів: договорів, актів та інших документів, якими передбачено отримання благодійки.

ДО ВІДОМА. Місцева рада може отримувати благодійну допомогу, що підтверджував Мінфін в листі від 09.12.2021 № 05120-01-2/38107 (див. газету «Бухгалтерія: бюджет», № 8/2022, с. 13). Якщо бенефіціаром благодійної допомоги є **місцева рада**, то таку благодійну допомогу доцільно відображати за кодом ТПКВК МБ 0150 «Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності обласної ради, районної ради,

районної у місті ради (у разі її створення), міської, селищної, сільської рад».

Зазвичай такі доходи в кошторисах не планують, оскільки передбачити їх наперед просто неможливо. Тому до кошторисів в частині спецфонду за власними надходженнями вносять зміни за фактом безкоштовного отримання активів відповідно до вимог *постанови* № 228⁴. Для цього установа подає до органів Казначейства:

- у двох примірниках у паперовій або електронній формі *Довідку про надходження у натуральній формі за кодом 25020100 «Благодійні внески, гранти та дарунки»*. Її форму наведено в додатку 32 *Порядку* № 938⁵ та в додатку 38 *Порядку* № 1407⁶. Подати довідку потрібно не пізніше останнього робочого дня місяця, в якому надійшла благодійна допомога;
- Довідку про зміни до кошторису установи по спецфонду для збільшення доходної і витратної частини. Форму такої довідки наведено в додатку 11 *Інструкції* № 57⁷.

Приклад 1. Благодійний фонд передав сільській раді, розташованій поблизу зони бойових дій, бронежилети вартістю 26000,00 грн/од. в кількості 2 шт. та шоломи вартістю 6500,00 грн/од. в кількості 4 шт. Матеріальності відразу введено в експлуатацію.

Проведення див. в табл. 2.

Таблиця 2. Облік засобів індивідуального захисту, отриманих від благодійника

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Відображено вартість безоплатно отриманих бронежилетів (26000,00 грн × 2 шт.)	1018	2117, 6211, 6415	4 або 6	Акт приймання-передачі	52000,00
2. Відображено вартість безоплатно отриманих шоломів (6500,00 грн × 4 шт.)	1116	2117, 6211, 6415	4 або 6	Акт приймання-передачі	26000,00
3. Відображено дохід від безоплатного отримання предметів індивідуального захисту	2313	7511	3,14	Бухгалтерська довідка	78000,00

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
4. Відображено касові видатки	2117, 6211, 6415	2313	4 або 6, 3	Бухгалтерська довідка	78000,00
5. Збільшено внесений капітал на суму безоплатно отриманих необоротних активів	7511	5511	17	Бухгалтерська довідка	78000,00

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Під час оприбуткування безоплатно отриманих необоротних активів не визнаються капінвестиції і цільове фінансування, а внесений капітал збільшується за рахунок вилючення доходів звітного періоду. Передавання в користування об'єктів основних засобів, отриманих від благодійників, слід оформити *Актом введення в експлуатацію основних засобів* (форму затверджено наказом № 818⁸).

Придбання Відповідно до ст. 13 Закону № 2694⁹ роботодавець **зобов'язаний створити на робочому місці умови праці** відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці. Для вирішення конкретних питань роботодавець забезпечує функціонування окремої служби з охорони праці та призначає посадових осіб, а також розробляє нормативні акти з охорони праці, що діють в межах установи.

Звісно, під час мирного життя охорона праці складається з соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних

і лікувально-профілактичних заходів. Однак військовий стан і бойові дії внесли свої корективи у звичне життя. Тож керівник установи, яка продовжує працювати в районі бойових дій, повинен подбати про забезпечення захисним екіпіруванням (шоломами (касками), бронежилетами тощо), наприклад, тих працівників, які за своїми повноваженнями змушені відвідувати об'єкти, розташовані поблизу зони бойових дій.

Отже, якщо не вийшло отримати предмети екіпірування від благодійників, тобто безкоштовно, то слід передбачити в кошторисах витрати на придбання шоломів (касок), бронежилетів за КЕКВ 2210. Не варто забувати, що від цього залежить життя людей.

Приклад 2. Установа придбала для своїх працівників 2 бронежилети вартістю 27100,00 грн/од., 2 каски вартістю 8500,00 грн/од. і 1 тактичний рюкзак вартістю 1350,00 грн. Активи зараховано на облік у підзвімі МВО (завгоспа) і будуть видаватися працівникам, які відвідують об'єкти в зоні бойових дій за потреби.

Проведення див. в табл. 3.

Таблиця 3. Облік придбання за бюджетні кошти військового екіпірування

Зміст операції	Бухгалтерський облік		Меморіальний ордер	Підстава для запису	Сума, грн
	дебет рахунку	кредит рахунку			
1. Оприбутковано бронежилети (27100,00 грн × 2 шт)	1311	6211	6	Накладна	54200,00
2. Оприбутковано каски і рюкзак (8500,00 грн × 2 шт + 1350,00 грн)	1312	6211	6	Накладна	18350,00
3. Отримано фінансування за КЕКВ 2210 для придбання необоротних активів	2313	5411	2	Виписка банку	72550,00
4. Перераховано постачальнику за отримане екіпірування	6211	2313	6,2	Платіжна інструкція	72550,00
5. Введено в експлуатацію бронежилети	1018	1311	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	54200,00
6. Введено в експлуатацію каски	1116	1312	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	17000,00
7. Введено в експлуатацію тактичний рюкзак	1118	1312	17	Акт введення в експлуатацію основних засобів	1350,00
8. Внесено зміни в капітал	5411	5111	17	Бухгалтерська довідка	72550,00
9. Нараховано амортизацію при введенні в експлуатацію рюкзак (50%)	8014	1412	17	Розрахунок амортизації інших необоротних матеріальних активів	675,00

ЧИ МОЖНА ВИДАТИ БРОНЕЖИЛЕТИ І ШОЛОМИ У ПОСТІЙНЕ КОРИСТУВАННЯ ПРАЦІВНИКУ?

Придбані за кошти або отримані безкоштовно бронезилети і шоломи передусім є **активами установи**, і розпоряджатися ними можна лише з дозволу власника майна.

Згідно зі *ст. 8 Закону № 2694* на роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, працівникам видаються безоплатно за встановленими нормами спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту, а також мийні та знешкоджувальні засоби.

І в цьому випадку забезпечення працівників спецодягом та іншими предметами індивідуального захисту є **обов'язком роботодавця**.

 ДО ВІДОМА. Однак у такому разі йдеться про **роботи зі шкідливими та небезпечними умовами праці**, а також роботи, пов'язані із забрудненням або здійснювані в несприятливих температурних умовах. Орієнтовний перелік робіт, які вимагають використання засобів індивідуального захисту, містять *Мінімальні вимоги № 1804*¹⁰. До **інших засобів індивідуального захисту** належать елементи одягу або спеціальні аксесуари, призначені для захисту на виробництві і в побутових умовах від радіоактивного, хімічного ураження, впливу отруйних і біологічно небезпечних речовин, теплового, світлового випромінювання та інших факторів, визначені *ДСТУ 7239:2011*¹¹. І підкреслимо, що згадок про бронезилети, шоломи,

тактичні рюкзаки та інше військово-екіпірування ці документи **не містять**.

Розглядати видавання бронезилетів та шоломів так само, як і видавання спецодягу, і зараховувати їх до складу активів для подальшого передавання, на наш погляд, неправильно. Зокрема, бронезилетом і шоломом одночасно можуть користуватися декілька осіб, які використовують його по черзі з огляду на брак таких предметів екіпірування і використання їх не щодня, а тільки за потреби.

 ВАЖЛИВО. Той факт, що предмети екіпірування можуть бути подаровані, ніяк не впливає на можливість безпідставної передачі їх у постійне користування конкретній особі з подальшим списанням з обліку.

Навіть у військових частинах бронезилети і шоломи, придбані Міністерством оборони або отримані ним безкоштовно від благодійних організацій, країн-партнерів, не видаються військовим у постійне користування на відміну від військової форми та інших предметів одягу (толстовки, шарпетки, тактичні футболки і светри тощо). Таке «броньоване» екіпірування зберігають на складі і видають солдатам і офіцерам для виконання окремих завдань за розпорядженням командирів, про що ведуть записи у журналі видавання-повернення бронезилетів і шоломів.

Видавання за потребою (а не в користування конкретному працівнику) є важливим і з точки зору оподаткування.

ОПОДАТКУВАННЯ

ПДФО та ВЗ *ПКУ*¹² містить лише одну норму, яка дозволяє не оподатковувати податком на доходи фізичних осіб засоби індивідуального захисту, — *п.п. 165.1.9 ПКУ*. На це вказують податківці, наприклад, в *ІПК від 29.04.2020 № 1733/ІПК/02-32-33-02*. Згідно із зазначеною нормою до загального місячного оподаткованого доходу платника податку не включається, зокрема, вартість **спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту, якими роботодавець забезпечує платника податку відповідно до Закону про охорону праці**.

Вище ми зазначили, що бронезилети, шоломи, тактичні рюкзаки та інше військово-екі-

пірування не підпадає під дію *Закону про охорону праці*, а отже, **не відповідає вимогам п.п. 165.1.9 ПКУ**. Тому вартість таких засобів формально є доходом працівників.

 ПОРАДА. Фахівці ДПС в *ІПК від 29.04.2020 № 1733/ІПК/02-32-33-02* натякнули, що оподатковувати дохід, отриманий як додаткове благо, потрібно лише в разі його одержання **безпосередньо конкретним платником податку**. Отже, щоб **уникнути оподаткування**, забезпечувати працівників бронезилетами, шоломами, тактичними рюкзаками слід **без прив'язки до конкретної особи**. Тобто потрібно

¹⁰ Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці, затверджені наказом Мінсоцполітики від 29.11.2018 № 1804.

¹¹ ДСТУ 7239:2011 Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація.

¹² Податковий кодекс України від 02.12.2010. № 2755-VI.

видати такі засоби на відділ, а працівники в разі потреби зможуть ними скористатися. У такому разі оподатковувати вартість цих засобів не доведеться. До речі, якщо немає можливості персоніфікувати дохід, то і питання про заповнення додатка № 4ДФ Податкового розрахунку не виникає.

ЄСВ Так само слід розмірковувати і в разі справляння ЄСВ. Вартість придбаних роботодавцем бронезилетів, шоломів, тактичних рюкзаків, що **не розподіляються персонально** між працівниками, а видаються їм у разі потреби для виконання виробничих завдань, не належить до фонду оплати праці, тому про нарахування ЄСВ не йдеться.

ДОКУМЕНТ ДО КОНСУЛЬТАЦІЇ

ДЕРЖАВНА КАЗНАЧЕЙСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Щодо застосування КЕКВ при придбанні бронезилетів та шоломів

Лист від 20.12.2023 № 15-12-12/24658

Державна казначейська служба України розглянула <...> інформаційний запит <...> щодо застосування коду економічної класифікації видатків та в межах компетенції повідомляє.

Економічна класифікація видатків бюджету призначена для розмежування видатків бюджетних установ та одержувачів бюджетних коштів за економічними характеристиками операцій, які здійснюються відповідно до функцій держави та місцевого самоврядування (пункт 1.1 Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21.06.2012 № 754 <...> (далі — Інструкція).

Економічна класифікація видатків бюджету забезпечує

єдиний підхід до всіх учасників бюджетного процесу з точки зору виконання бюджету.

Підпунктом 17 підпункту 2.2.1 пункту 2.2 Інструкції визначено, що придбання посуду, термосів, фляг, кайданків, засобів індивідуального захисту (шоломів, бронезилетів незалежно від вартості та іншого спеціального екіпірування) тощо здійснюється за кодом економічної класифікації видатків 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар».

З огляду на зазначене, видатки на придбання касок та бронезилетів мають бути здійснені за кодом економічної класифікації видатків 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар».

Перший заступник Голови Володимир ДУДА

Б

 Публічні закупівлі

У КОНТРАГЕНТА «З'ЯВИЛОСЯ» ПДВ: ЩО З ДОГОВОРОМ ПРО ЗАКУПІВЛЮ?

Людмила Линник,
консультант газети «Бухгалтерія: бюджет», юрист

Наприкінці минулого року був укладений договір на вивезення твердих побутових відходів у 2024 році. Цей договір уклали з ФОП, який на той момент не був платником ПДВ, а з 01.01.2024 він став платником ПДВ. Як внести зміни до договору? Сума договору не змінюється, а тільки стає «в тому числі ПДВ».

З появою у контрагента обов'язку щодо сплати ПДВ у сторін лишаються **два варіанти дій**, і в обох із них **внесення змін до договору в частині ціни не уникнути**:

1) якщо ціна **лишається тією самою**, то внести зміни слід, зазначивши, що ціна визначається з урахуванням ПДВ 20%;

2) якщо ціну постачальник пропонує, а замовник погоджується **підвищити її на розмір ПДВ**, то, відповідно, зміни до договору слід внести в частині збільшення ціни за одиницю товару та/або ціни договору (в разі придбання послуг), також зазначивши «у т. ч. ПДВ» («з урахуванням ПДВ», «з ПДВ» тощо).

1
Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджені постановою КМУ від 12.10.2022 № 1178.

2
Порядок визначення предмета закупівлі, затверджений наказом Мінекономіки від 15.04.2020 № 708.

3
Порядок формування та використання електронного каталогу, затверджений постановою КМУ від 14.09.2020 № 822.

4
Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII.

5
Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.

6
Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.

7
Порядок реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затверджений наказом МФУ від 02.03.2012 № 309.

Прямі договори Відповідно до п. 10 *Особливостей* № 1178¹ замовники, зокрема й централізовані закупівельні організації, здійснюють закупівлі:

- товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту, предмет закупівлі яких визначається відповідно до п. 3 розд. II Порядку № 708²), вартість яких **становить або перевищує** 100 тис. грн,
- послуг з поточного ремонту, вартість яких **становить або перевищує** 200 тис. грн,
- робіт, вартість яких **становить або перевищує** 1,5 млн грн, шляхом застосування **відкритих торгів** у порядку, визначеному цими *Особливостями*, та/або шляхом **використання е-каталогу** для закупівлі товару відповідно до Порядку № 822³, з урахуванням положень, визначених *Особливостями*.

А в разі здійснення так званих допорогових закупівель, тобто закупівель:

- товарів і послуг (крім послуг з поточного ремонту), вартість яких є **меншою** ніж 100 тис. грн,
- послуг з поточного ремонту, вартість яких є **меншою** ніж 200 тис. грн,
- робіт, вартість яких є **меншою** ніж 1,5 млн грн,

замовники можуть використовувати ЕСЗ відповідно до умов, визначених адміністратором ЕСЗ, **зокрема й е-каталог для закупівлі товарів**.

У разі ж здійснення таких закупівель **без використання ЕСЗ** замовник обов'язково:

- дотримується принципів здійснення публічних закупівель, визначених *Законом* № 922⁴;
- вносить інформацію про таку закупівлю до річного плану;
- оприлюднює відповідно до п. 3⁸ розд. X «Прикінцеві та перехідні положення» *Закону* № 922 в ЕСЗ звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель (щодо договорів на суму понад 50 тис. грн — також не пізніше ніж через 10 робочих днів із дня укладення такого договору).

Отже, прямий договір без використання ЕСЗ замовники можуть укладати: на товари і послуги — до 100 тис. грн, на поточний ремонт — до 200 тис. грн, на роботи — до 1,5 млн грн. Однак Звіт про договір, укладений без використання ЕСЗ, оприлюднюють для договорів, сума за якими **дорівнює або перевищує 50 тис. грн**.

Проте на такі договори вимоги пп. 17, 19 *Особливостей* № 1178 та ст. 41 *Закону* № 922 не поширюються, а отже, і зміни до таких договорів вносять за загальними правилами ГКУ⁵ та ЦКУ⁶.

Однак, якщо такі зміни призводять до того, що **загальна сума договору перевищує 100 тис. грн**, то робити так не рекомендуємо. У такому разі доцільніше змінити ціну і обсяг, «вибрати» договір, а потім, якщо потреба не відпала, здійснити нову закупівлю.

Тендерні договори та винятки Договір про закупівлю за результатами проведеної закупівлі згідно з пп. 10 і 13 *Особливостей* № 1178 укладають відповідно до ЦКУ та ГКУ з урахуванням положень ст. 41 *Закону* № 922 (крім частин 2–5, 7–9) та цих *Особливостей*.

Оскільки ч. 5 ст. 41 *Закону* № 922 до таких договорів не застосовують, то зміни до істотних умов вносять на підставі п. 19 *Особливостей* № 1178.

Відповідно до зазначеного пункту **істотні умови** договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, **крім випадків, визначених у цій нормі**.

Підпункт 6 п. 19 *Особливостей* № 1178 передбачає один із таких випадків: зміну ціни в договорі про закупівлю у зв'язку зі зміною ставок податків і зборів та/або зміною умов щодо надання пільг з оподаткування — пропорційно до зміни таких ставок та/або пільг з оподаткування, а також у зв'язку зі зміною системи оподаткування пропорційно до зміни податкового навантаження внаслідок зміни системи оподаткування.

Отже алгоритм дій у цьому випадку такий:

1) постачальник звертається з відповідним зверненням до замовника та аргументує своє клопотання про зміну ціни;

2) замовник ухвалює рішення про внесення змін до договору та складає відповідний протокол;

3) сторони у спосіб, передбачений договором закупівлі, укладають додаткову угоду до договору;

4) замовник протягом трьох робочих днів із дня внесення змін оприлюднює повідомлення про внесення змін та зміни до договору;

5) в разі збільшення бюджетних зобов'язань за раніше укладеним закупівельним договором замовник протягом 7 робочих днів подає до органів ДКСУ Реєстр бюджетних зобов'язань та додаткову угоду відповідно до п. 2.9 *Порядку* № 309⁷.

Б